

TRIBUNE

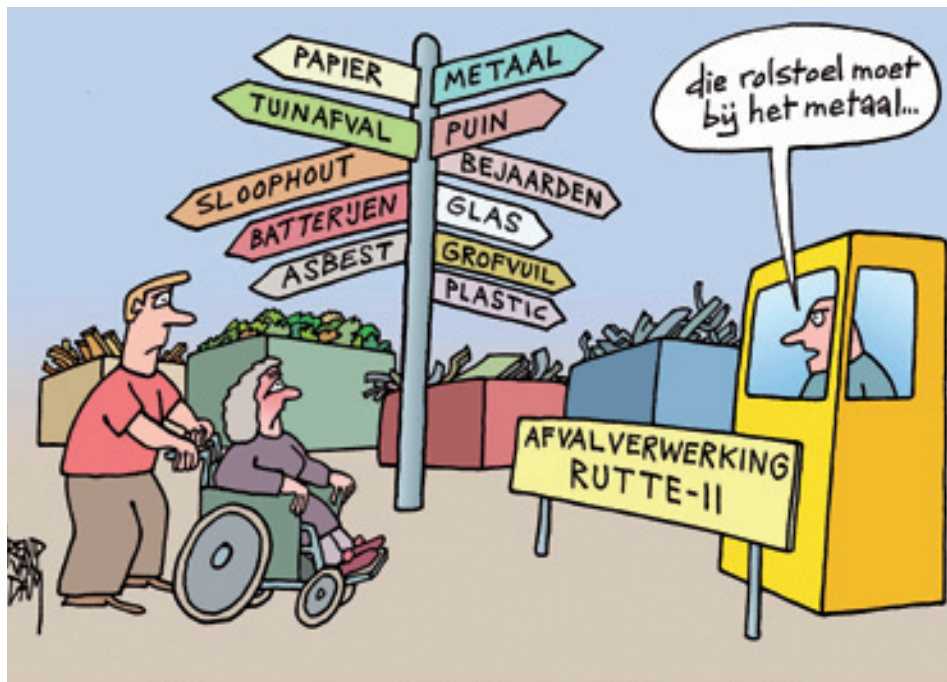
Nieuwsblad van de SP • jaargang 49 • nr. 3 • maart 2013 • €1,75 • www.sp.nl

JORIS LUYENDIJK ZET DE BOEL GRAAG OP SCHERP

INCASSO: (GEEN) LEVEN NA DE LAATSTE AANMANING
MEDEMENSELIJKHEID VERBODEN IN BREDA

Arend van Dam

kabinet Rutte-II zet bejaardenzorg bij het oud vuil...

DOE MEE MET DE OV-ENQUÊTE

Vanaf 2013 is er het nodige veranderd in het openbaar vervoer. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir is een enquête gestart. De SP is benieuwd naar uw ervaringen met prijsstijgingen of -dalingen, met nieuwe dienstregelingen en nieuwe vervoerders. De uitkomsten gebruiken we om betere voorstellen voor een beter en betaalbaar ov te maken. De enquête bestaat uit veertien vragen en is hier te vinden:

sp.nl/9z3kbe

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

BIJeenkomst 'KAPITALISME: HET EINDE VAN DE GESCHIEDENIS?'

Hoe komt het dat we, ondanks het falen van het kapitalisme, door blijven gaan op dezelfde weg? Waarom lijkt het antwoord op de neoliberale crisis, liberaal te zijn? Wat zijn onze alternatieven voor het kapitalisme? En wat is kapitalisme eigenlijk? Op die en vele andere vragen zullen tijdens een interessante discussieavond op 12 april Ronald van Raak, SP-Kamerlid, Arjo Klamer, hoogleraar in de Economie

van Kunst en Cultuur, en Arend Jan Boekestijn, voormalig VVD-Kamerlid, in gaan. Een debat met interessante sprekers, waarin we de diepte ingaan. De avond in SP-partijkantoor De Moed in Amersfoort begint om 19:30 uur en zal ingeleid worden door een bekende spreker, die later bekend gemaakt wordt. Kom ook, en doe mee! De eigen bijdrage voor de avond bedraagt € 2,50. Maak dit minstens

twee weken van tevoren over op 321512812, t.n.v. Rood jongeren in de SP. Vermeld daarbij je naam, je lidnummer en 'bijeenkomst kapitalisme'. Deze bijeenkomst is ook toegankelijk voor niet-leden! Zij kunnen zich aanmelden door een bericht te sturen naar rood@sp.nl en de eigen bijdrage aan de deur betalen.

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Jaanssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Antoni Gracia, Robert de Klerk,
Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Suzanne van de Kerk
Sander van Oorspronk
Karen Veldkamp

Foto cover
© Ilvy Njokiktjen

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen
Maarten Wolterink

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Woningmarkt

'Zo zijn woningcorporaties als sociale instelling binnen vijf tot tien jaar verdwenen'

4

Joris Luyendijk en Jan Marijnissen

'Van de financiële crisis hebben we niets geleerd; de volgende wordt nog veel groter'

6

Jan Slagter (Omroep Max)

'Ik hoop dat het Malieveld vol komt'

16

De schande van Breda

Gulle kok wil geen geld vragen aan daklozen

18

Incasso-perikelen

'Van een kale kip kun je niet plukken'

22

15 Uitgelicht: Harry is al tachtig jaar drie

20 Comité 'Dicht het 65plus-gat' timmert aan de weg

21 Tiny kijkt: 5 broken cameras

26 Zuid-Holland: een half miljard voor het openbaar vervoer

28 LinksVoor: 'Kom eens naar het Kwakoe-festival'

29 Ewald Engelen: 'Waardeloos, bespottelijk, opportunisme van de domste soort'

12, 13, 14, 24, 25 Nieuws **30** Brieven **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Cijfertjes, cijfertjes, cijfertjes

We gaan twaalf jaar terug in de tijd. Het lijkt mijlenver weg. Kijk eens foto's van jezelf terug en je ziet een ander tijdperk. Met ander haar waarschijnlijk, misschien ander werk, of andere dromen.

Maar sommige dingen zijn angstvallig hetzelfde gebleven. In mei 2001 schreef een bont gezelschap over de uitverkoop van de beschaving. 'Langzaam maar onontkoombaar krijgen we de rekening gepresenteerd voor het jarenlang veronachtzamen van de publieke zaak door de overheid.'

De ondertekenaars, waaronder Harry de Winter, Freek de Jonge, Huub Oosterhuis en Jan Marijnissen, voorzagen de gevolgen van een te machtige markt. Ze schreven: 'De politiek van decentralisatie, budgettering, privatisering en marktwerking heeft gemaakt dat alles in getallen uitgedrukt moest gaan worden. [...] Thuiszorg wordt tegenwoordig verricht met een stopwatch in de hand: 1 minuut voor het aantrekken van steunkousen, 2 minuten voor het aanleggen van een verband.'

Het is alsof we het in 2013 op hebben geschreven. De stopwatch tikt nog steeds in de thuiszorg, maar nu tellen we naast het aantal seconden voor steunkousen ook het aantal banen dat verloren gaat in die sector. Het openbaar vervoer, ons onderwijs, de volkshuisvesting: de cijfers regeren met ferme hand over de plannen van VVD en PvdA. Alles moet uitgedrukt worden in prestatienormen, CPB- en CBS-cijfers, puntenwolven en de machtigste van allemaal: de 3-procentsnorm.

Cijfers lijken het doel geworden, maar we vergeten dat ze een middel zijn. Een middel om zaken te controleren, te bewijzen of te ontcrachten. Zodra het aantal minuten zorg belangrijker is dan de gezondheid van een patiënt zijn we de prioriteit uit het oog verloren. Cijfers staan in dienst van de mens. Laten we alsjeblieft niet doen alsof het andersom is.

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

Paulus Jansen: 'Het probleem van huurders die te duur wonen is veel groter dan dat van de zogenaamde scheefwoners.'

WONINGMARKT

EINDE SOCIALE HUURSECTOR DREIGT

Het CDA wilde niet, maar uiteindelijk stak een gelegenheden-coalitie van D66, ChristenUnie, SGP, VVD en PvdA minister Blok toch de helpende hand toe. Het bereikte woningmarkt-akkoord verlaagt de verhuurdersheffing en dempt de huurstijging weliswaar, maar beide omstreden maatregelen zijn geenszins van tafel. Daarbovenop komt nog een bedenkelijke nieuwe financieringsmogelijkheid aan de koopzijde van de woningmarkt.

SP-KAMERLID PAULUS JANSEN liet er op 13 februari tijdens het Kamerdebat over de wet inkomensafhankelijke huurverhoging geen gras over groeien: 'Wat een hypocrisie. Dit wetsvoorstel is gemotiveerd met het zogenaamd *enorme* probleem van het scheefwonen. Enorm, volgens de

minister van wonen en de fracties van VVD en D66. De minister heeft tot nu toe vier keer geweigerd om antwoord te geven op de vraag van de SP wat nu precies het aandeel van het inkomen is dat je moet betalen aan huur, wil er sprake zijn van scheefwonen. Ik snap heel goed waarom. Dan zou immers

blijken dat het probleem van de goedkope scheefwoners, de mensen die een heel laag aandeel van hun inkomen aan huur betalen, heel beperkt is. En aan de andere kant zou ook blijken dat het probleem van de dure scheefwoners veel groter is. Dat zijn mensen die een hoog – zeg maar gerust: onverantwoord hoog – deel van hun inkomen kwijt zijn aan huur. Dat laatste probleem is door de minister, door de VVD en opmerkelijk genoeg ook door de PvdA, stelselmatig onder het tapijt geveegd. Sterker nog: veel mensen die nu al een te groot deel van hun inkomen aan huur kwijt zijn, krijgen er nog een extra huurverhoging bovenop.' Het is duidelijk: Paulus Jansen vindt dat het probleem van scheefwonen schromelijk overdreven wordt. Hij legt uit: 'In werkelijkheid ligt het deel van het inkomen dat huur-

'Huurverhogingen zullen de nieuwbouw tot stilstand brengen'

ders aan wonen kwijt zijn gemiddeld zeven tot acht procent hoger dan bij mensen met een eigen woning. Dát noem ik pas scheef! En hoe dat komt? Heel simpel: die laatste groep verdient in de regel meer en houdt dus gewoon meer over. Daarnaast is er natuurlijk het voordeel van de hypotheekrenteaftrek. Toegegeven, er zijn veel ouderen die een inkomen van boven de 35.000 euro hebben en al heel lang relatief goedkoop in hetzelfde huis wonen. Maar veel van hen gaan – of zijn – inmiddels met pensioen en dan gaat hun inkomen achteruit. Zij krijgen in de regel geen hypotheek meer, dus voor hen is kopen geen alternatief. Kijk ook eens naar Duitsland, waar de vergrijzing een nog veel grotere rol speelt dan in Nederland. Maar het aantal koopwoningen als deel van het totaal is daar veel lager dan bij ons, omdat er juist sprake is van een verschuiving van koop naar huur.'

Amper anderhalve week ná het debat kreeg Jansen het rapport *De vraag naar woondiensten en de betaalbaarheid van de huursector* van onderzoeksinstelling Amsterdam School of Real Estate (ASRE) onder ogen. Volgens de SP'er kraakt het rapport, dat in december 2012 is afgerond en nota bene in opdracht van het ministerie werd uitgevoerd, het huurbeleid van het kabinet en bevestigt het bovendien de analyse dat de extra inkomensafhankelijke huurverhogingen tot vraaguitval en uiteindelijk stagnatie van nieuwbouw zullen leiden. Jansen is verbolgen: 'Blok heeft het rapport, waarvan de conclusies hem niet goed uitkwamen, niet aan de Kamer gestuurd vóór het debat over de inkomensafhankelijke huurverhogingen. Het bewust achterhouden van informatie voor de Kamer is een politieke doodzonde.' De SP'er hierover inmiddels aan de bel getrokken.

Wel zegde minister Blok tijdens het debat de SP toe dat iemand wiens inkomen daalt, een huurverlaging kan aanvragen. Jansen: 'Daarmee is deels het onrecht verholpen dat je huur wel meestijgt met je inkomen, maar niet meedaalt. De minister gaat niet zo ver als ik had voorgesteld, maar het is zeker winst. Eerst regelde de wet alleen maar dat je huur kon stijgen, daar hebben we een stokje voor gestoken. Maar dan nog krijgen zelfs de laagste inkomens jaarlijks een huurverhoging van 1,5 procent boven de inflatie. De nieuwe gedoogpartijen D66, ChristenUnie

en SGP hebben daar niks aan veranderd. Een regelrechte aanfluiting.'

'Ontzettend dom plan'

Een andere opmerkelijke maatregel die de geleenheidscoalitie voorstelt is met name bedoeld om starters tegemoet te komen. Zij krijgen de mogelijkheid om een hypotheek te combineren met een tweede, aflossingsvrije lening zonder belastingaftrek. Jansen: 'Het is een bijzonder gekunstelde constructie. Het komt erop neer dat je eerst lagere kosten hebt, en later hogere. Ik durf te wedden dat de rente die financiële instellingen gaan rekenen voor zo'n combi-lening hoger is dan bij een gangbare hypotheek. Ook schat ik in dat de notariskosten hoger zullen zijn, omdat er twee leningen zijn afgesloten in plaats van één. Maar de hamvraag voor mij is hoe het kabinet zo'n plan kan verzinnen, terwijl iedereen kan aanvoelen dat juist huishoudens met modale inkomens aan de onderkant van de koopmarkt verleid zullen worden om zo'n avontuur aan te gaan. De hypotheekencrisis in de VS ontstond juist doordat mensen met te weinig inkomen te snel en te gemakkelijk huizen gingen kopen. Met dit ontzettend domme plan draagt het kabinet niet bepaald bij aan het algemene besef dat je pas een huis moet gaan kopen als je daar voldoende financiële draagkracht voor hebt. Ja, en als wij dan de bouw van meer huurwoningen bepleiten, dan vindt men dat maar ouderwets...'

Genoemde maatregelen komen bovenop de verhuurdersheffing voor woningcorporaties. Die werd door de geleenheidscoalitie weliswaar verlaagd (van 2 miljard naar 1,75 miljard euro); maar volgens de SP gaat de heffing onverminderd ten koste van nieuw te bouwen woningen en onderhoud en zullen woningcorporaties gedwongen worden om woningen te verkopen aan marktpartijen. Paulus Jansen vreest het ergste. 'Als de kabinetsplannen doorgaan, zullen woningcorporaties als sociale instelling binnen vijf tot tien jaar verdwijnen. Want ze worden meer en meer gedwongen om de huren op marktniveau te brengen. Op den duur is dan het verschil met de vrijemarktsector weg en is het gedaan met de sociale huursector in Nederland.' •

tekst Rob Janssen
foto Sander van Oorspronk

COLUMN

Met de kennis van toen en nu

Het stond er echt, op een afbeelding in het Verzetsmuseum in Amsterdam: de Nederlandsche Unie had op haar hoogtepunt in 1941-1942 zo'n miljoen sympathisanten, waarvan 600.000 mensen als lid. Let wel: 600.000 leden is twee maal het totaal aantal mensen dat nu lid is van alle politieke partijen samen. De Unie wilde samenwerken met de bezetter, en zo onder andere de NSB dwarsbomen. Onze nationale geschiedschrijver van de Tweede Wereldoorlog Lou de Jong was minder genuanceerd. Hij vond dat de Nederlandsche Unie gewoon fout was en gecollaboreerd had met de Duitse bezetter. Hoe dan ook: ik schrok wel toen ik die staafgrafiek zag. Je bent geneigd te denken: wij zijn een volk van collaborateurs. Maar wij weten – wat zij toen niet wisten – dat die oorlog vijf jaar zou duren en dat Duitsland de verliezer zou zijn. Dat maakt wel een verschil.

Wat zien wij nu over het hoofd? Of, wat zijn de scenario's die nu denkbaar zijn voor de nabije toekomst? Hoe zal men over honderd jaar terugkijken op onze nu al jarenlang aanhoudende worsteling met de financiële en economische crises? Het verschil met de mensen die lid werden van de Nederlandsche Unie is dat zij geen idee hadden hoe lang de bezetting zou gaan duren, terwijl wij ook niet weten hoe lang die crisis nog zal aanhouden maar wél weten hoe we de situatie kunnen verbeteren zodat er weer een periode van stabiliteit en groei kan aanbreken. Blijkbaar reikt de arm van de financiële sector, van de belanghebbenden, zo ver dat de mensen die nu moeten optreden zich gegijzeld voelen of weten. Over honderd jaar zal men niet begrijpen waarom wij niet reeds nu begrijpen dat we geremd worden door systeemfouten – bijvoorbeeld de omvang, structuur en vrijheid van de financiële markten – die we maar niet durven of in ieder geval niet willen aanpakken.

Jan Marijnissen

JAN MARIJNISSEN IN GESPREK MET JORIS LUYENDIJK

OVER JOURNALISTIEK, DE FINANCIËLE CRISIS, DE LONDENSE CITY EN HET MIDDEN-OOSTEN

‘DE BANKENSECTOR IS ALS HET KATHOLICISME MAAR DAN ZONDER HEL’

De financiële wereld veroorzaakt problemen, en het volk mag de mensen kiezen die die problemen gaan oplossen. Zo verhoudt zich de macht van de financiële sector tot de democratie. Veel mensen die in de fout zijn gegaan, zeggen dat ze het deden omdat het kon. De financiële sector moet weer dienstbaar worden aan de reële economie. Aldus Joris Luyendijk, journalist te Londen.

ONDERWEG NAAR het kantoor van The Guardian, waar ik met Joris Luyendijk heb afgesproken, zie ik de kolossen van HSBC, Citibank, Barclays en KPMG. Ik ben ruim op tijd en kan dus nog even rondkijken in de omgeving van King's Cross en St. Pancras-station. De zon schijnt. Overal waar je kijkt zijn bouwactiviteiten: dit stukje Londen krijgt een stevige opknapbeurt. Het is er lawaaiig en dynamisch, zoals een metropool hoort te zijn.

Op het afgesproken tijdstip treffen we elkaar in de trendy lounge op de eerste verdieping. Samen gaan we een verdieping hoger, een verdieping met een enorm oppervlak en vele honderden journalisten achter beeldschermen. We belanden in een kleine stiltewerkplek waar we net met z'n tweeën in passen. Maar het is er stil. De recorder zal de volle twee uur op Joris' schoot liggen.

› Je bent opgeleid tot antropoloog. Wat is antropologie?

‘Het begon met het bestuderen van volkeren buiten het Westen. Het was eigenlijk een instrument in handen van koloniale machten. Pas toen de dekolonisatie op gang

kwam, werd het meer de studie die zich bezighoudt met groepsprocessen. Mensen doen vaak dingen met een beperkt zicht op hun motieven en gaan uit van zaken die normaal gevonden worden maar nooit ter discussie zijn gesteld. De antropologie houdt zich bezig met de ideeën die rondzweven in een samenleving en het gedrag van de mensen beïnvloeden zonder dat die hoofden dat zelf kunnen benoemen.’

› Nu is er recentelijk veel meer bekend geworden over ons onderbewuste en de werking van de hersenen, met dank aan de neurobiologie. Heeft die nieuw verworven kennis invloed op de antropologie?

Lachend: ‘Ja, het is heel zorgwekkend. De antropoloog kijkt op groepsniveau, maar al het geld voor onderzoek gaat nu naar het breinniveau.’

› Er zijn ruim driehonderdduizend exemplaren van je boek *Het zijn net mensen verkocht*. Hoe verklaar je dat enorme succes?

‘Een aantal zaken heeft daaraan bijgedragen. Het boek kwam uit in 2006. We zaten

in een soort post-Fortuynfase waarin een aantal onwrikbare instituties wankelden, vooral ook de media. Die waren lang het voertuig geweest om de groeiende onzekerheid en onvrede te sussen. Daar kwam bij dat er in dat jaar weer veel te doen was in het Midden-Oosten. Het toeval wilde dat ik in dat jaar de presentator was van Zomergasten, waardoor ik zes zondagavonden drie uur in beeld was. Behulpzaam was ook dat de recensies over het algemeen goed waren. Ik heb enorm mijn best gedaan om een voor iedereen toegankelijk boek te schrijven, zonder technische termen.’

› In het boek spreek je over de zes dilemma's waar alle journalisten bij het vergaren en het weergeven van informatie mee worstelen. Welke zijn de belangrijkste?

‘Welke feiten laat je zien en welke niet? Wie laat je aan het woord? Wat doe je met belanghebbenden die je proberen te manipuleren? En dan zijn er nog andere factoren: heeft de journalist voldoende tijd, spreekt hij de taal, is hij onpartijdig?’

‘Hoe kan het dat zovelen op basis van een paar beelden besluiten dat 1,6 miljard mensen – de moslims – gevaarlijk zijn?’

› Je stelt dat de media noodgedwongen een ernstig vertekend beeld geven van het Midden-Oosten. Hoezo noodgedwongen? ‘Omdat je niet alles kunt laten zien.’

› Maar zowel de journalist als de lezer moeten toch de ambitie hebben de werkelijkheid te kennen, ook al is die soms ingewikkeld. ‘Zeker. Je moet alleen eerlijk zijn over het feit dat de journalistiek per definitie een beperkt beeld schetst. Ga dus niet op basis van een paar flitsen de meest waanzinnige dingen denken over moslims, joden of arabieren. Je loopt veel te veel het risico dat je wordt gemanipuleerd. De invloed van krachtige beelden in de media wordt onderschat. Hoe kan het dat zovelen op basis van een paar beelden besluiten dat 1,6 miljard mensen – de moslims – gevaarlijk zijn? Daarom is scepsis, ook ten aanzien van de journalistiek, heel erg goed.’

› Journalisten zien zichzelf graag als de controleurs van de macht. Maar wie controleert de controleurs? ‘Informatie in het algemeen en journalis-

tië in het bijzonder zijn geen wetenschap. Met andere woorden: het is onmogelijk om objectieve criteria te formuleren op basis waarvan je kunt zeggen: dat is goed en dat is fout.’

› Veel journalisten hebben na de laatste Balkanoorlog moeten toegeven dat ze bevooroordeeld verslag hadden gedaan. Er is blijkbaar veel moed voor nodig om te durven afwijken van de dominante opvatting.

‘Klopt. Daarom moet de journalistiek ook veel meer aan zelfreflectie doen en niet alleen dat. Men moet er ook mensen van buiten bij halen. Zo hou je de zaak op scherp. Anderzijds moeten ook de mensen die het nieuws volgen hun eigen verantwoordelijkheid kennen en niet alleen op zoek zijn naar de argumenten en feiten die het eigen gelijk onderstrepen.’

› Nieuws is dat wat afwijkt van het alledaagse. Jij vindt dat maar een oppervlakkige omschrijving van het werk van de journalist, niet? ‘Het moet allebei gebeuren: het brengen van

wat afwijkt van het alledaagse, het nieuws, én het berichten over het alledaagse, de achtergronden. Het gaat vaak mis wanneer er op basis van geringe informatie veel te vergaande conclusies worden getrokken.’

› Je maant journalisten tot bescheidenheid: wij overzien niet de hele wereld, wij weten niet zeker wat er allemaal gebeurt, en wij kunnen niet objectief zijn. ‘Het klassieke beeld: je vliegt naar Gaza, en je belt je *fixer*. Hij vraagt: ‘Wat wil je? Een blijde moeder of een droevige moeder? Met of zonder kind?’ Hij heeft een hele menukaart. Je laat de moeder wat zeggen, je doet je voice-over en klaar is je item. Bullshit. Eigenlijk zou je moeten zeggen: ‘Ik ben nu vier dagen in Gaza en wat mij opvalt in vergelijking met de eerdere keren dat ik hier was is dat dit, dit en dit. Het zou kunnen zijn dat dat en dat. Dan ben je gewoon eerlijk. En dat is waardevoller dan dat je alleen maar elke keer de clichébeelden laat zien. Hier wreekt zich ook wel dat we in ons land eigenlijk alleen maar commerciële omroepen hebben. Ook de zogenaamde publieke omroepen zijn vooral bezig met de kijkcijfers. Zo af en toe mag er dan een documentaire. En daar moet je dan heel dankbaar voor zijn. Ook onze kranten zijn bijna allemaal in handen van investeerders, mensen die geld willen zien. Zo van: we investeren nu niet in shampoo maar in de NRC. We hebben onze hele nieuws- en achtergrondeninfrastructuur vercommercialiseerd.’

‘We hebben onze hele infrastructuur van nieuws en achtergronden vercommercialiseerd’

› **Waar staan we over tien jaar, sprekende over de journalistiek?**

‘Ik hoop dat er stichtingen ontstaan die gaan publiceren op het web. Voor honderd miljoen heb je een heel goede krant. Nou is dat voor mij natuurlijk vreselijk veel geld, maar niet voor tienduizend mensen die snappen hoe belangrijk het is dat de kwaliteitsjournalistiek niet verdwijnt. Samen met een fundraiser moet dat toch te doen zijn. Ik hoop dat het die kant op gaat.’

› **Ben je niet bang dat dan de kwaliteitsjournalistiek onbereikbaar wordt voor de man met weinig geld?**

‘Nee, joh. Ik pleit er juist voor de toegang gratis te houden.’

› **Woorden hebben hun betekenis: de Westoever en Gaza, zijn ze bezet of betwist?**

Zonder enige aarzeling: ‘Bezet. Volgens internationaal recht zijn ze bezet. Maar let wel: in de VS, in Engeland en zeker in Israël is het internationaal recht niet onomstreden. Men beschouwt het daar als een speeltje voor dromers. *Disputed* of *occupied*: in de internationale pers kun je aan het woordgebruik zien waar een krant staat.’

› **Waarom zijn de Palestijnen zo slecht in het verzorgen van hun pr?**

‘Oh, vind je? Ik zou eerder zeggen dat ze er goed in zijn, omdat ze hun zaak wel permanent op de internationale politieke agenda weten te houden.’

› **Ik mis het empathisch gevoel als het gaat om het winnen van de sympathie van de wereldgemeenschap. Met zelfmoord-aanslagen in bussen en bommen in een pizzeria lukt dat niet.**

‘Tsjja. Hamas zegt dan: “We hebben het veertig jaar zonder spectaculaire aanslagen geprobeerd, zonder resultaat. Ze hebben ons land hapje voor hapje opgegeten.” En dat is waar. Wat niet wil zeggen dat die bomaanslagen de Palestijnen nu wel verder brengen. Vergeet een ding niet: een Palestijn is zich zoveel minder bewust van het Westen dan een Israëliër. Bovendien, Israël is in vergelijking met Palestina zo rijk dat men zeer goede pr kan inkopen, alleen overtroffen door de VS. Het is trouwens goed te weten dat de militaire tak van Hamas slechts een klein deel van de Palestijnen vertegenwoordigt. Het grootste deel van de bevolking is apathisch, murw geslagen door alle dramatische gebeurtenissen. Deze mensen doen niks.’

› **Waar leven ze van in Gaza?**

‘Hulp en smokkel. Ze mogen geen handel

‘In Israël wordt openlijk gesproken over het etnisch zuiveren van de Westoever’

drijven en ze hebben trouwens ook niets om handel mee te drijven. De werkloosheid is daarom ook gigantisch. Bovendien is het stukje land dichter bevolkt dan Nederland. Het lijkt voor de bewoners nog het meest op een gevangenis. De drie generaties mensen die daar nu wonen zijn zo getraumatiseerd. Het is surreëel.

Ik ben erg pessimistisch. In Israël wordt openlijk gesproken over het etnisch zuiveren van de Westoever. Veel wijst ook in die richting. De Palestijnen zullen dan een veilig heenkomen moeten zoeken in de buurlanden of elders.’

› **Had je niet liever de Arabische opstand verslagen dan de financiële crisis?**

‘Ja, moeilijk. Ik moet eerlijk zeggen: na vijf jaar was ik ook wel gewoon klaar met het Midden-Oosten.’

› **Maar het Midden-Oosten nog niet met jou, want er is wel wat gebeurd. Hoe beoordeel je de Arabische lente?**

‘Ik vind het wel een mooie term. Na de lente komt immers de zomer, zo wordt de ontwikkeling benadrukt. Het is al lang niet meer zoals het was. Ze schrijven daar niet een nieuw hoofdstuk, ze zijn aan een nieuw boek begonnen. Natuurlijk, er gaat veel niet goed, maar men is hopelijk op weg naar iets beters.’

› **Wat denk je van Syrië?**

‘Heel moeilijk. Ze kunnen niet terug naar hoe het was. Iedereen wist dat het ooit zou gebeuren. Maar hoe en wanneer bleven de grote vragen. Een van de grote problemen bij die dictaturen is dat men elk alternatief om zeep helpt. Er is geen civil society.’

› **Een grote overstap. Van het Midden-Oosten naar het Binnenhof. Je hebt daar in 2010 een maand gebivakkeerd, in het bijzonder ook in perscentrum Nieuwspoort. Wat was je indruk?**

‘Ik hoorde toen de hele tijd: die politici hier doen er niet meer zo toe. Zaken worden besloten op de ministeries, voor zover niet in Brussel. De nationale politiek gaat nog maar over heel weinig. Tegelijkertijd geldt dat als we de crises te boven willen komen, de politiek cruciaal is. Wie gaat anders de mondiale financiële sector aanpakken?’

› **In je boekje *Je hebt het niet van mij, maar... ga je in op de rol van de politici, de journalisten, de voorlichters en de lobbyisten. Doet iedereen wat hij of zij geacht wordt te doen?***

‘Nou, de lobbyisten en de voorlichters doen wat de opdrachtgever van hen verlangt. Politici zijn soeverein, dus die bepalen zelf wat ze vinden en doen. Dan blijven de journalisten over en ik vind dat zij totaal niet doen wat er van hen verwacht mag worden, al lopen er natuurlijk ook echt wel goede vaklui rond.

Voor mij was de eyeopener het plotselinge besef: hé, dit zijn in sociaal-culturele termen allemaal hetzelfde soort mensen. Uit academische ouders, zelf gestudeerd, in je studietijd je belangrijke vriendschappen gemaakt, internationaal georiënteerd. Ze komen allemaal terecht bij de publieke omroep, bij de grote kranten, met name de PCM-kranten, en bij vijf politieke partijen, PvdA, VVD, D66, GroenLinks en het CDA, zij het die laatste in iets mindere mate omdat die haar eigen netwerken heeft. Deze mensen komen in aanmerking voor alle commissariaten en andere mooie baantjes. Ik staarde me lange tijd blind op de tegenstellingen binnen dat veld. Pas in Den Haag ontdekte ik dat ik in dat veld geen SP'ers en ook geen PVV'ers tegenkwam. Dat blijken heel andere mensen te zijn.’

› **Leg het me uit.**

‘Kom je uit mijn sociale klasse, ga je op je negentiende naar de Universiteit van Amsterdam en je gaat politicologie doen, dan is je bedje eigenlijk al gespreid. Je studeert af in een of andere vage richting en zonder dat je echt iets kunt, maar het ticket dat je krijgt stelt je in staat al die mensen in die organisaties over te slaan. Je stapt in op wat dan wordt genoemd een ‘academisch denkniveau’ en je krijgt een baantje waarvan moeilijk is vast te stellen wat je nu eigenlijk doet. Ze hebben allemaal heel goede salarissen, en dat wordt allemaal bij elkaar gehouden met behulp van een aantal codes en opvattingen, zoals: globalisering is goed, immigratie is goed, islam is als alle andere religies en de EU is fantastisch. Dat vond ik zelf een heel interessante ontdekking. Toen ik jouw verzoek voor dit vraaggesprek kreeg, dacht ik: ja, hij heeft tijd, hij heeft geen com-

missariaten. De heersende generatie heeft de privatiseringen doorgevoerd en heeft zelf onmiddellijk bezit genomen van de zeer goed betalende baantjes die daardoor vrij vielen. Het is geen complot, maar het is wel hegemoniaal. Dit heeft mijn beeld van de SP en de PVV voor altijd veranderd.'

› **Een echt antropologische duiding.**

Glimlachend: 'Ja, antropologie is geweldig. Begin steeds met de vraag: hoe ziet jouw wereld eruit? Je staat 's morgens op en dan? Met wie ga je op stap? Het zou goed zijn wanneer iemand die Haagse wereld eens op deze wijze wetenschappelijk zou onderzoeken. De uitkomst zal een schok teweegbrengen.'

› **Komen we nu aan bij het hoofdgerecht. Waartoe is de financiële sector op aarde?**

'Zij zetten een prijs op risico. Stel, je wilt voor een bepaalde prijs een ziekenhuis bouwen dat over vier jaar klaar moet zijn. Probleem is dat je niet weet wat bijvoorbeeld de prijs van cement zal zijn. Bij de bank kun je een derivaat kopen dat jou garanties geeft omtrent de prijs. Ze kunnen dat doen omdat ze een cementfabriek bereid hebben gevonden te garanderen voor een bepaalde prijs te leveren. Of je wilt als je 65 wordt een fatsoenlijk pensioen ontvangen. De financiële sector zorgt dat jouw inleg goed wordt geïnvesteerd zodat jij te zijner tijd de afgesproken uitkering krijgt.'

› **Hoe machtig is de financiële sector?**

'Enorm machtig. Neem HSBC – de Hong Kong and Shanghai Banking Corporation. Vorig jaar bleek deze bank voor miljarden drugsgeld te hebben wiggewassen. Echt, het ging om vrachtwagens met drugsgeld die richting de vestiging in Mexico gingen. En wat zegt de openbaar aanklager in Amerika? Eigenlijk hadden we deze bank een enorme boete moeten geven, maar daarmee hadden we dan de stabiliteit van de financiële sector in gevaar gebracht. Dus hebben we dat maar niet gedaan.'

› **Hoe verhoudt deze macht zich tot de democratie?**

'Cru samengevat: de financiële wereld veroorzaakt problemen, en het volk mag de mensen kiezen die die problemen gaan oplossen. Overigens gaan delen van de bevolking ook niet vrijuit, en politici en centrale bankiers evenmin.'

› **Maar waren de banken ooit achtenswaardige instellingen?**

'Als je begin zeventiger jaren zei dat je bij een bank ging werken of dat je notaris of

accountant werd, dan ging je niet iets controversieels doen – eerder iets saais. Pas onder Thatcher en Reagan, en daarna Clinton, Blair en Kok is dat veranderd. Zij stonden toe dat banken gingen fuseren. Het klinkt raar, maar eigenlijk werd toen de vrije markt ingeruild voor een kartel. En dat kartel is zo groot en machtig dat ze subsidie van de overheid kunnen afdwingen. Daar komt bij dat de banken zoveel geld verdienen dat ze politici en andere belangrijke mensen mooie baantjes kunnen aanbieden. Zo zie je bijvoorbeeld dat de voormalige president van de centrale bank van Duitsland nu in dienst is bij UBS. Tony Blair verdient nu miljoenen als adviseur in de sector. Er is een ruime uitwisseling, ook andersom. Zo zijn de mensen die Obama omringen veelal afkomstig van Wall Street. Het is een draaideur met drie uitgangen: de financiële sector, het toezicht daarop en de politiek.'

› **Wanneer is die immoraliteit erin geslopen?**

'Ik denk dat die er altijd al wel was, maar dat die minder ruimte kreeg. Dat veranderde pas in de jaren tachtig en negentig.'

› **Wat gebeurde er toen?**

'Drie dingen: ten eerste mochten banken heel groot worden. Ze mochten risico's gaan nemen met spaargeld. En ze mochten allerlei activiteiten onder een dak brengen. De afdeling handel werd tot dan toe gescheiden gehouden van de afdeling fusies/overnames. Dat zou immers tot belangen tegenstellingen kunnen leiden. Dat heeft de crisis van de jaren dertig laten zien. Daarom zijn die twee activiteiten toen ook uit elkaar gehaald. Clinton heeft toen toegestaan dat die scheiding weer werd opgeheven.'

› **Maar zit er niet ook een ideologie achter?**

'Het is het idee dat markten zichzelf kunnen corrigeren. En dat je dus eigenlijk geen toezichthouder nodig hebt. Je hebt nu zulke grote computermodellen dat men denkt dat die beter de risico's kunnen inschatten dan een toezichthouder.'

› **Is dat wat je bedoelde toen je voor de onderzoekscommissie van het Engelse parlement zei: 'de bankensector is als het katholicisme maar dan zonder hel'?**

'De bankensector dacht geen hel nodig te

hebben omdat men elkaar wel zou corrigeren en scherp houden. We weten nu wel beter. Dit in tegenstelling tot de markt van de schoonmakers. Die zit wel in een zichzelf corrigerende markt. Als die schoonmaker te veel vraagt of waardeloos werk aflevert, kan hij vertrekken. Als een bankier slecht werk levert of zichzelf een waanzinnig salaris geeft, dan gebeurt er helemaal niks. Eigenlijk heb je dus aan de top van het kapitalistische vrijemarktsysteem geen vrijemarktsysteem, daar heb je socialisme. Althans als het niet goed gaat, want gaat het wel goed dan zijn de revenuen natuurlijk privaat.'

› **Is het niet raar dat al die mannen als Greenspan, Scheringa, Van Keulen, Wellink, noem ze allemaal maar op, gewoon vrij rondlopen? Het lijkt erop dat buiten de gewone burger niemand een prijs betaalt.**

'Maar je kunt mensen niet straffen omdat ze een mening hebben waar ze later van moeten toegeven dat ze het verkeerd gezien hebben. Greenspan was echt ideologisch overtuigd van zijn gelijk.'

› **Alan Greenspan was bijna twintig jaar voorzitter van de Federal Reserve, de Amerikaanse centrale bank. Hij was de exponent van de vrije markt en de overtuiging dat de markten zichzelf zouden corrigeren. Kijk wat hij heeft aangericht, niet alleen in de VS maar in de hele wereld. Waar leggen we de grens?**

'Bij opzet. Stel er kan worden aangetoond dat hij eind jaren negentig zelf al tot het inzicht was gekomen dat hij fout zat, maar dat hij betaald is om dit te doen, dan had je een zaak. Neem de bank Lehman Brothers. Die heeft jarenlang informatie gegeven over de balans van zijn bank waar hij redelijkerwijs van kon weten dat die niet klopte omdat hij een hele hoop risico's van zijn balans had afgehouden. Hij wist het; hij had het in ieder geval moeten weten.'

› **Maar geldt dit niet ook voor Greenspan?**

Er zijn toch tal van aanwijzingen geweest dat er in de werkelijkheid slechts een wankel basis bestond voor zijn neoliberale ideologie.

'Volgens mij zou het een *killing effect* hebben als je mensen gaat vervolgen voor een

'Dit heeft mijn beeld van de SP en de PVV voor altijd veranderd'

oprechte maar verkeerde interpretatie van de werkelijkheid, of het simpele feit dat ze in lijn met die interpretatie hebben gehandeld.'

› **Maar zijn er niet heel veel mensen die de meest vreselijke dingen hebben gedaan in de overtuiging dat ze het goede deden ten behoeve van een hoger doel?**

'De financiële sector heeft traditioneel zo'n sterk lobbyapparaat dat ze er wel voor gezorgd hebben dat er geen wetten zijn op grond waarvan zij aansprakelijk kunnen worden gesteld. Ze overtreden geen wetten omdat ze zelf de wetten mee schrijven. Veel mensen die in de fout zijn gegaan, zeggen dat ze het deden omdat het kon.'

› **De mensen in de City, de mensen waar jij veel mee spreekt, wat voor beeld hebben die van zichzelf?**

'Ik maak vaak de vergelijking met een olympisch dorp. Op een gegeven moment wordt duidelijk dat fietsers doping hebben gebruikt. Er zijn heel veel sporten die niks met doping of fietsen te maken hebben, maar die toch plotseling allemaal in een kwaad daglicht worden gesteld. Uit gemakzucht wordt het woord fietsers vervangen door 'sporters'. Zo kom ik ook aan mijn gesprekspartners. Het zijn mensen die deze veralgemenisering zat zijn en het echte verhaal willen vertellen. Er zijn van de tienduizend niches binnen de financiële sector er slechts een paar zeer giftig en een groot aantal zit om die giftige niches heen en is, zeg maar, half giftig.'

› **Je schreef: 'Dit systeem kent eigenlijk alleen maar verliezers. Ook de bankiers zijn verliezers, weliswaar de best betaalde, maar ze hebben een verschrikkelijk leven en zijn op hun veertigste een wrak.' Vertel.**

'Voor veel mensen die hier jong terechtkomen geldt dat ze letterlijk dag en nacht werken. Ze hebben geen vrienden of andere betekenisvolle relaties. De hoop dat ze later veel geld gaan verdienen drijft ze. Maar onderweg vallen er veel mensen van de piramide. Ondertussen zijn ze werkverslaafd en ontwikkelen ze een stoornis. Het feit dat ze omringd zijn met mensen die er hetzelfde over denken is natuurlijk niet erg behulpzaam.'

› **In een uitzending van Tegenlicht over de City zei je: 'Iedereen werd rijk van de vragen die niet werden gesteld.' Wie werden er rijk? En wie stelde welke vragen niet?**

'Er is veel geld gecreëerd en daar is iedereen binnen de financiële sector flink beter van geworden. De ruime bonussen werden ruim uitgedeeld. Alle betrokkenen wilden maar

Joris Luyendijk werd in 1971 geboren in Amsterdam. Zijn jeugd bracht hij door in Hilversum, waar hij op het Gemeentelijk Gymnasium zat. Hij studeerde in Amsterdam, Kansas en Caïro Arabische en religieuze antropologie. Na zijn studie publiceerde hij mede naar aanleiding van zijn eenjarig verblijf in Egypte het boek *Een goede man slaat soms zijn vrouw*. In 2001 volgde *Een tipje van de sluier*.

Van 1998 tot 2003 was hij correspondent in het Midden-Oosten, woonachtig in achtereenvolgens Caïro, Beiroet en Oost-Jeruzalem.

In 2006 publiceert hij de bestseller *Het zijn net mensen*. Hij wordt uitgeroepen tot Journalist van het Jaar, ontvangt twee prijzen en ziet maar liefst twaalf herdrukken verschijnen. Het boek komt uit in vijftien landen. 'Een ontvullend boek over de

journalistieke zeden', aldus de Volkskrantrecensie. Het boek wordt dit jaar verfilmd.

In 2006 en 2007 was Luyendijk presentator van het tv-programma Zomergasten van de VPRO. In september 2010 vertoefde hij een maand op het Binnenhof. In het boekje *Je hebt het niet van mij, maar...* doet hij verslag van zijn bevindingen op de agora van lobbyisten, politici, voorlichters en journalisten.

Sinds ruim een jaar is hij gestationeerd in Londen, 'het New York van Europa', alwaar hij voor The Guardian en NRC Handelsblad in blogs en columns verslag doet van het onderzoek dat hij doet in het financiële hart van de Engelse hoofdstad, de City. Zijn *banking-blog* vind je op de website guardian.co.uk.

één ding: zoveel mogelijk geld verdienen. De politiek had, als vertegenwoordiger van het algemeen belang, moeten vragen en moeten ingrijpen.'

› **Hoe kijken we over honderd jaar terug op deze episode van jarenlange crisis in de financiële sector?**

'Ik denk dat we in een interbellum zitten, in een periode tussen twee oorlogen. De eerste oorlog hebben we gehad, maar alles gaat door op de oude voet. Net als na de Eerste Wereldoorlog lijken we niets geleerd te hebben. En daarom volgde meteen daarna de opmaat naar de Tweede Wereldoorlog. En pas daarna werd besloten het echt anders te gaan doen en kwamen er serieuze samenwerkingsverbanden tussen staten. Ik verwacht dat onze 'tweede oorlog' nog veel groter en ellendiger wordt dan de eerste.'

› **Waarom kies je deze analogie? De crisis hoeft toch niet noodzakelijkerwijs langs**

dezelfde lijnen te verlopen als het vraagstuk van oorlog en vrede?

'Ik denk het wel. We hebben niets geleerd. Er zou een beweging moeten komen die eist dat de financiële sector opnieuw uitgevonden wordt, maar dan gebaseerd op morele uitgangspunten en vormgegeven door de knapste koppen die op de wereld rondlopen. Zij moeten een stappenplan voor de sanering van de financiële sector maken dat de politiek vervolgens kan gaan uitvoeren. We doen nu net alsof wat ons overkomt een soort griep is waarvoor we een pilletje moeten zoeken. We zien niet dat die 'griep' geproduceerd wordt door het systeem zelf. Er moet simpelweg een degelijke controle en degelijk toezicht komen binnen de financiële sector. En het allerbelangrijkste: de financiële sector moet weer dienstbaar worden aan de reële economie.' ●

foto's © Ilvy Njiokiktijen

5 VRAGEN AAN: SADET KARABULUT

foto Bas Stoffelsen

‘Wij zweren dat wij uw onschendbaarheid en de rechten van uw koningschap zullen handhaven.’ SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut weigert om op 30 april deze eed af te leggen bij de kroning van Willem-Alexander.

› **Kun je wel Kamerlid blijven als je die eed weigert?**

‘Bij mijn beëdiging als Tweede Kamerlid heb ik al trouw gezworen aan het volk en aan het instituut monarchie als onderdeel van onze parlementaire democratie. De eed bij de kroning is niet opgenomen in de grondwet en dus helemaal niet verplicht.’

› **Wat is dan het probleem van die eed nog een keer afleggen?**

‘Het is een andere eed. Als republikein en socialist gaat het me te ver om zo expliciet trouw aan de koning te zweren, daarom ben ik niet bij de kroning.’

› **We hebben als SP toch altijd één gezamenlijk standpunt?**

‘In 99 procent van de gevallen wel, ja. Maar een onderwerp zoals dit kan dusdanig principieel liggen dat we binnen de fractie ruimte hebben om een eigen afweging te maken.’

› **Jij wilt de monarchie het liefst zo snel mogelijk afschaffen?**

‘Net als de SP ben ik voor een meer democratisch bestel met een gekozen staatshoofd. Ik steun de SP-woordvoerder die zich inzet voor een transparant koningshuis met een puur ceremoniële rol.’

› **Heb je veel reacties gehad?**

‘Vooral steunreacties, maar ook wel boze mails. Ik weet dat een groot deel van de bevolking het koningshuis prachtig vindt, maar een aanzienlijke minderheid is voor een republiek. Dat is het mooie van een democratie, daarin hoort ook de mening van de minderheid gerespecteerd te worden. Daarin kan en mag dat allemaal.’

› ZONNIG VOORUITZICHT VOOR GENNEP

foto sxc.hu

Gennep aan de slag met SP-plan voor tachtigduizend zonnepanelen.

De gemeenteraad van het Noord-Limburgse Gennep wil het grootste zonnepark van het land in huis halen. Aan de basis van die ambitie stond de SP, zelf niet in de raad vertegenwoordigd.

Toen afgelopen najaar in de Gennepse gemeenteraad de begroting werd behandeld, zat SP'er Peter van Berkum op de publieke tribune. Een motie over het vrijmaken van geld voor de plaatsing van zonnepanelen bracht hem op een idee. In Gennep heeft de gemeente namelijk 10 miljoen euro geïnvesteerd in een nieuw industrieterrein waar tot nu toe nog geen enkel bedrijf op af gekomen is. Van Berkum: ‘De rentelast drukt enorm op de begroting waardoor de gemeente nog meer moest gaan bezuinigen. Mijn idee was: waarom dit terrein niet gebruiken als zonnepark?’

Van Berkum begon te rekenen en te tekenen en merkte dat ook de raadsfracties van PvdA en VVD oren hadden naar het plan. ‘Samen hebben we het idee uitgewerkt en we zagen dat het mogelijk zou zijn om 80.000 zonnepanelen op dat terrein te plaatsen. De negatieve grondexploitatie daarvan zou op termijn worden opgelost, waardoor de nodige bezuinigingen niet meer zouden hoeven. Ook zou de gemeente Gennep hiermee meteen de duurzaamste gemeente van Nederland zijn.’ Om de praktijk te toetsen togen delegaties

van VVD, PvdA en SP de grens over. Van Berkum: ‘Bij het Duitse vliegveld Weeze kregen we een rondleiding over een terrein waar 60.000 zonnepanelen waren geplaatst. De dag erop hebben we het plan besproken met de verantwoordelijke wethouder van Gennep. Ook zij was enthousiast.’

Vorige maand bleek dat de gemeenteraad dat enthousiasme deelde. Unaniem is besloten om de mogelijkheden voor de aanleg van een zonnepark in kaart te brengen en uit te werken. Met 80.000 panelen, een vermogen van 18 megawatt en een oppervlakte van 20 hectare zou het park het grootste in Nederland zijn. De bedoeling is dat een stuurgroep wordt geformeerd bestaande uit burgers, deskundigen en ondernemers. Naar verwachting wordt eind dit jaar definitief de knoop doorgehakt. Peter van Berkum: ‘In totaal is er door Nederlandse gemeenten voor 3 miljard aan gronden gekocht, bedoeld voor bedrijven en kantoren die ze aan de straatstenen niet kwijt kunnen. Ook zij zouden kunnen besluiten om deze gronden te gebruiken voor duurzame energieopwekking.’

> HET ANDERE GEZICHT VAN DE SUPERMARKT

Wie aan de supermarkt denkt, denkt wellicht aan die leuke tv-commercials met de attente Jumbo-collega's, die vrolijke filiaalchef van Albert Heijn en zijn blije klanten. Achter die sprookjeswereld gaat een werkelijkheid van zwaar werk schuil, stelt FNV Bondgenoten. Daarom is de bond begonnen met het organiseren van de distributiemedewerkers, de mensen die de vrachtwagens vullen die alle supermarkten draaiende houden. Ron Meyer van FNV Bondgenoten: 'De helft van de distributiewerkers bij AH is uitzend- of tijdelijke kracht. Zij kunnen er ieder moment uitgegooid worden en hebben een hoge werkdruk, wat ook effect heeft op de rest. Het ziekteverzuim is bij AH dan ook opvallend hoog. De distributiemedewerkers willen weer als vakmensen behandeld worden, in plaats van constant opgejaagd worden om alsmaar goedkoper, alsmaar sneller, alsmaar meer te doen.' Zowel de vaste krachten als de Poolse uitzendkrachten organiseren zich nu om het respect van

hun werkgever af te dwingen door middel van acties, een rapport en opvallende filmpjes. Bij de onderhandelingen over de nieuwe cao blijkt helaas hoe nodig deze acties zijn, aangezien de distributiemedewerkers opnieuw geschokt worden door AH en Jumbo. Meyer: 'De aangeboden loonsverhoging ligt ver onder de stijging van de prijzen. Dan kunnen de distributiewerkers de komende jaren dus zelf minder boodschappen doen. AH weigert te praten over belangrijke onderwerpen als de werkdruk en de carrousel van onzekerheid. Duizenden uitzendkrachten mogen een jaar werken, om er vervolgens enige tijd uit te moeten en dan voor hetzelfde lage loon terug te komen. En Jumbo stelt met een stalen gezicht dat ze een groothandel is, alleen omdat die cao goedkoper is. Dit is de bevestiging dat de gezellige oer-Hollandse supermarkten alleen nog in de reclamewereld bestaan.'

www.distributiewerkers.nl

> ROOD ZET RUTTES BANENMACHINE WEER ONLINE

De PvdA lanceerde afgelopen jaar de website 'Ruttes Banenmachine', als verkiezingsstunt tegen het falende werkgelegenheidsbeleid van het kabinet-Rutte I. Lieke Smits, voorzitter van ROOD: 'De website bevatte veel goede ideeën om de grote werkloosheid aan te pakken, maar na de formatie ging de website offline. Daarmee lijken ook de sociale ideeën van de partij verdwenen. Wij helpen de PvdA daarom een handje door de website opnieuw te lanceren.' Door het kille bezuinigingsbeleid van het kabinet-Rutte II neemt de werkloosheid ondertussen toe. Smits: 'De jeugdwerkloosheid bedraagt al 15 procent. Er moet nu actie ondernomen worden om de economie uit het slop te trekken.'

www.ruttesbanenmachine.com

> 'SHELL AANSPRAKELIJK VOOR SCHADE OLIEVERVUILING NIGERDELTA'

Eind 2011 filmde Sharon Gesthuizen het affakkelen van gas in Nigeria.

Shell Nigeria is door een Nederlandse rechter veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan een Nigeriaanse boer wegens olie vervuiling. SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen onderzocht in 2010 de gevolgen van de oliewinning door Shell en is blij met deze uitspraak. 'Dit is de

eerste keer dat door de rechter uitgesproken wordt dat Shell een zorgplicht heeft om sabotage aan olieleidingen zoveel mogelijk te voorkomen. Een belangrijke stap en een overwinning voor de bevolking van de Nigerdelta.' Het tweede deel van de uitspraak stelt Gesthuizen wel teleur. 'Het

is verbazingwekkend dat de rechter niet tot de conclusie komt dat het Nederlandse moederbedrijf Shell verantwoordelijkheid heeft voor het opereren van dochterbedrijf SPDC in Nigeria. Bovendien is maar één van de vier schadeclaims van Nigeriaanse agrariërs toegewezen. Shell weet heel goed dat er in de Nigerdelta vele plaatsen zijn waar het door de olie vervuiling één grote bende is. Het bedrijf kent als geen ander het achterliggende probleem van corruptie en weggijkende overheden waardoor de gedupeerde bevolking in eigen land nergens terecht kan voor een oplossing of schadevergoeding. Toch heeft het bedrijf daarover jarenlang zijn mond gehouden richting de Nigeriaanse overheid. Puur uit eigenbelang. Dat is meer dan kwalijk en ook verwijtbaar.' Voormalig minister Hirsch Ballin verzekerde Gesthuizen in het verleden dat het goed geregeld was met de aansprakelijkheid van Nederlandse moederbedrijven voor buitenlandse activiteiten. 'Nu blijkt dat toch lastig te zijn. Dat betekent werk aan de winkel voor de Kamer. Ik vind dat onze wetten zo aangepast moeten worden dat moederbedrijven niet langer door het oprichten van een buitenlands dochterbedrijf hun verantwoordelijkheid voor onveilige situaties kunnen ontlopen.'

> 'LASTEN REDDING SNS NIET NEERLEGGEN BIJ BURGERS'

Volgens SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies (foto) laat de redding van SNS Reaal zien hoeveel er nog mis is in de financiële sector. De nationalisatie van het concern kostte de staat 3,7 miljard euro. 'De verantwoordelijken gaan vrijuit en de rekening dreigt opnieuw bij de burgers te belanden.'

foto Bas Storfelsen

> Heeft de overheid terecht ingegrepen bij SNS Reaal?

'Ja, het faillissement van zo'n grote bank veroorzaakt een domino-effect. Andere banken, en uiteindelijk je hele financiële sector, komen dan in de problemen. Dat is ook schadelijk voor de spaarders en het midden- en kleinbedrijf dat geld leent van de banken.'

> Toch was de SP tijdens het debat tegen de nationalisatie van SNS Reaal.

'De ingreep was al gedaan, we konden alleen nog ons oordeel uitspreken. De

financiële sector moet volgens ons de lasten zelf dragen. De ingreep mag niet tot extra bezuinigingen leiden, en de beloningen van de bestuurders moeten omlaag. Aan geen enkele voorwaarde is voldaan. De nieuwe directeur gaat zelfs ruim een half miljoen per jaar verdienen.'

> De burgers betalen weer de rekening?

'De minister sluit dat niet uit. Door deze enorme uitgave neemt het begrotingstekort toe, waardoor waarschijnlijk opnieuw bezuinigd gaat worden om aan de Europese normen te voldoen. Dat voelen burgers direct in hun portemonnee.'

Volkomen onterecht. Tegelijkertijd worden de banken namelijk uit de wind gehouden, terwijl die ondanks de crisis miljarden winst maken en nog steeds torenhoge salarissen uitkeren.'

> Hebben we dan niets geleerd van het verleden?

'De Nederlandsche Bank heeft duidelijk opnieuw gefaald in het houden van toezicht. Je zou toch zeggen dat men inmiddels geleerd heeft van de kredietcrisis, maar blijkbaar kan er nog steeds heel veel fout gaan. SNS heeft door overname van het Bouwfonds een enorm vastgoedpakket gekocht, terwijl de medewerkers niet goed in staat waren de risico's daarvan in te schatten. Ook was er sprake van fraude bij de vastgoedpoot van SNS. De toezichthouder had die risico's veel eerder moeten signaleren en in moeten grijpen. Ik wil alle feiten op tafel om nieuwe fiasco's te voorkomen.'

> 'VOOR DE VOEDSELBANK DUS!'

Drie Winterswijkse SP'ers, waaronder Mos Meijler (rechts), overhandigen de bloemen voor de cassières van de drie Plus-supermarkten.

Door de crisis krijgen voedselbanken steeds meer klanten. Dat inspireerde de SP Winterswijk eind vorig jaar om een actie op te zetten voor de lokale voedselbank. Mos Meijler, voorzitter van SP Winterswijk: 'Omdat de drie lokale Plus-supermarkten precies op dat moment een gratis spaaractie voor boodschappenpakketten hadden, was de samenwerking snel rond.' Onder het motto 'SP en Plus, voor de voedselbank dus!' zaten actieve SP'ers zes weken lang iedere vrijdagavond en zaterdag in de supermarkten. Spaarblikken waren aanwezig bij alle kassa's en kassières deponeerden alle zegels van klanten die deze afsloegen in de spaarblikken.

Meijler: 'Het enthousiasme van de klanten, kassières en pers was overweldigend. Na het plakken van 43.800 zegels, bleken we 730 boodschappenpakketten bij elkaar gespaard te hebben. In de spaarblikken troffen we ook geld aan. Daarvan hebben we koffie, suiker, waspoeder en rijst gekocht. In totaal hebben we voor maar liefst 30.000 euro aan voedsel kunnen doneren!' Zonder de hulp van de kassières was deze opbrengst nooit bereikt. Bij de uitreiking van de boodschappenpakketten aan de voedselbank kregen zij daarom allemaal een bos rozen; belangeloos aangeboden door de lokale bloemenhandel.

> 'STOP COOKIE-PESTERIJEN'

Het verzet tegen cookie-pesterijen, websites die op zwart gaan als iemand ervoor kiest om niet-functionele cookies te weigeren, neemt steeds concretere vormen aan (zie ook Tribune februari 2013). SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen heeft tijdens een debat in de Tweede Kamer gepleit voor de verplichting voor websites om in ieder geval de basisinhoud van de site algemeen beschikbaar te stellen. 'Anders moet bezoekers de mogelijkheid geboden worden om op een andere manier voor de website te betalen dan met je persoonsgegevens. Met geld, of eventueel indirect via belastinggeld. Zelfs de website van de Nederlandse Publieke Omroep gaat op zwart als je als bezoeker aangeeft dat de website niet ongestoord data over je mag verzamelen en doorverkopen. Het is toch van de zotte dat de inhoud van zo'n publieke website, die met gemeenschapsgeld in de lucht wordt gehouden, niet voor iedereen toegankelijk zou zijn.'

Volgens Gesthuizen moet deze website ongeacht iemands cookie-instellingen verplicht toegankelijk zijn. Ze voelt zich gesteund door het College Bescherming Persoonsgegevens, dat ook kritiek uit op deze gang van zaken.

DIT IS HARRY

Hoe oud moet iemand zijn om op zichzelf te kunnen wonen? Drie? Zes? Twaalf?

De man op deze foto's heet Harry. Hij is 83, maar functioneert op een verstandelijk niveau dat vergelijkbaar is met dat van een driejarige. De combinatie van noodzakelijke zorg met beschermd wonen (en het geld dat daarvoor wordt uitgetrokken) voor mensen als Harry wordt becijferd in een 'zorgzwaartepakket' (ZZP). Harry valt onder ZZP4. Hij woont in een instelling. Als het aan het kabinet ligt, gaat dat veranderen. In het regeerakkoord is afgesproken dat mensen zoals hij vanaf 2016 op zichzelf moeten gaan wonen. Een onverantwoordelijke bezuiniging, vindt SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten. Ook de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) maakt zich ernstig zorgen en stuurde daarom, ter voorbereiding op de debatten hierover in de Tweede Kamer, aan alle Kamerleden een filmpje over het dagelijks leven van Harry.

Wat denkt u? Kan Harry, met wat hulp, zelfstandig wonen?

 Ga voor het filmpje en meer informatie naar www.vgn.nl/artikel/15288

Jan Slagter en Emile Roemer: 'Je moet je bijna schuldig voelen als tachtig bent.'

'HET GAAT ALLEEN OM DE

Jan Slagter is oprichter, directeur en presentator van omroep MAX. Emile Roemer ontmoet hem in Hilversum voor een gesprek. Samen verbazen zij zich over de kabinetsplannen op het gebied van ouderen en zorg. 'Ik hoop dat het Malieveld vol komt!'

TERWIJL OUDERENBELEID volop in de belangstelling staat, spreekt SP-leider Emile Roemer met Jan Slagter in het kantoor van de omroep voor vijftigplussers, MAX. Roemer vraagt Slagter naar het enorme schilderij van zangeres Ilse de Lange dat in Slagters kantoor hangt. Slagter: 'Daar ben ik enorm fan van. Het schilderij is gemaakt tijdens ons programma Sterren op het Doek. Ilse staat in mijn ogen voor puurheid, echtheid. Zo probeer ik ook te leven. Ik ben wars van mensen die een kunstje doen. Op televisie of in de politiek.'

Roemer: 'Daar herken ik me erg in. Zeker in de politiek vind ik echtheid enorm belangrijk. Je vraagt om het vertrouwen van kiezers. Dat is nogal wat, dan moet het geen trucje zijn.'

Slagter: 'Daarom voelen veel mensen zich nu ook niet thuis bij wat er in Den Haag gebeurt. Ze voelen zich gepakt. En als het dan over ouderen gaat, dan zegt iedereen dat de vergrijzing zo erg is; je moet je bijna schuldig voelen als je tachtig bent. Alsof je er eigenlijk niet meer mag zijn. Dat steekt.'

Roemer: 'Dat gevoel spreekt ook erg uit de vele e-mailtjes en brieven die wij op de SP-fractie krijgen. Er is heel veel onrust. Veel ouderen vragen zich af: zijn wij nou ineens de schuldigen? Hebben wij niet al die jaren keihard gewerkt om Nederland op te bouwen, worden we nu ineens afgedankt? Er zijn veel vragen. Wat gaat er gebeuren met de thuiszorg? Wat gaat er gebeuren met de dagbesteding? Met mijn pensioen? Wat staat me nog meer te wachten?'

Slagter: 'Omroep MAX begint ook met een nieuwe ombudsman. Juist omdat ouderen heel veel vragen hebben. Ze zien door de bomen het bos niet meer. En zij voelen echt de crisis. Ik erger me kapot dat er geroepen wordt: het gemiddeld inkomen van ouderen is zoveel euro, dus ze hebben niks te klagen. Maar de oudere die er niet meer uit komt, heeft niks aan een gemiddeld inkomen.'

PEGELS'

Roemer: 'Het is een doodoener om bezuinigingsbeleid erdoor te drukken. Ik zeg altijd over gemiddelden: "Een man stak de rivier over, de rivier was gemiddeld één meter diep. Maar hij verdronk toch." Bijvoorbeeld mensen die thuiszorg nodig hebben en die niet zelf hulp kunnen betalen en geen mantelzorgers hebben: die staan met lege handen.'

Slagter: 'Ons programma *Meldpunt!* laat de onrust over de thuiszorg en andere zorg-bezuinigingen regelmatig zien. Mensen kunnen ons na de uitzending bellen en we krijgen dan de meest schrijvende verhalen te horen. Bij een ander programma, *MAX Maakt Mogelijk*, kwam ik bij een dame thuis die ook thuiszorg kreeg. Het gaat in de thuiszorg niet alleen om steunkousen aantrekken – waar trouwens, wie bedenkt dit, 1 minuut 40 seconden voor staat – maar

ook om een kopje koffie drinken, even contact. Dát is waar deze regering maling aan heeft. Verpieter maar in je woning, is de boodschap. Ik begrijp niet dat de PvdA hiermee akkoord gaat. Wat is dat, Emile? Is het pluche zo aantrekkelijk dat alle principes overboord gaan?'

Roemer: 'Ik zie het zo: de linkerflank van de PvdA heeft campagne gevoerd, de rechterflank van de PvdA regeert. En of de PvdA-kiezer daar nou zo blij mee moet zijn? Ik hoor van velen dat ze hartstikke spijt hebben.'

Slagter: 'Er is geen visie, het gaat alleen om de pegels.'

Roemer: 'Fundamenteel zit er iets gruwelijk fout. De AWBZ, waar dit allemaal onder valt of viel, is door onze ouders bedacht. Die zagen: als we dit soort zorg niet collectief verzekeren, dan laten we mensen aan hun lot over. Dus we gaan daar een collectieve verzekering van maken. VVD en PvdA gaan dat nu overhevelen naar de gemeentes en er een voorziening van maken. Dat zegt mensen niks, maar dat betekent dat je het recht op zorg inlevert. Bij gemeentes is er geen zorgplicht meer om die zorg te bieden!'

Slagter: 'Ik hoop dat de oppositie, de SP en anderen, nog veel meer een vuist kunnen maken richting dit kabinet. Als je gezamenlijk optreedt, dan kan het Malieveld vollopen.'

Roemer: 'De medewerkers in de thuiszorg organiseren op 6 april een heel grote manifestatie in Den Haag. Heel Nederland zou daar bij moeten zijn om dat te steunen. Het gaat iedereen aan. Iedereen moet de zorg kunnen blijven krijgen die nodig is. Bied mensen zekerheid in crisistijd en maak de zorg menswaardig.'

Slagter: 'Ik zou het Malieveld graag weer eens vol zien. Er is alle reden toe. En dan is Omroep MAX erbij om verslag te doen!' ●

Op 21 februari was er een uitzending van *Meldpunt!* bij Omroep MAX over wachtlijsten voor verzorgingshuizen, met Emile Roemer. www.meldpunt.tv

tekst Diederik Olders
foto Suzanne van de Kerk

SP-KAMERLID RENSKLE LEIJTEN HOUD DE ZORG IN HUIS: HELP MEE

› De plannen van PvdA en VVD met de thuiszorg zijn schrikbarend. Is hier nog wat aan te doen?

'Natuurlijk. Veel mensen zijn erg boos over de plannen. Als al die mensen ook van zich laten horen, voelen de regeringspartijen de druk om iets te veranderen.'

› Maar wat kunnen mensen dan doen?

'Laat je horen! Schrijf brieven en e-mailtjes naar kranten, lokaal en landelijk. En aan politici. Vertel je eigen verhaal, of dat van je ouders of grootouders. Maak duidelijk dat deze plannen van tafel moeten.'

› En op 6 april naar Den Haag?

'Jazeker! Dan vindt er een manifestatie plaats in Den Haag. Schrijf het alvast op in je agenda en zorg dat je erbij bent. Hoe meer mensen er zijn, hoe krachtiger het signaal is. Denk niet: dit gaat niet over mij. Uiteindelijk komt iedereen een keer in een hulpbehoevende positie – of iemand in je omgeving.'

› Worden er nog handtekeningen opgehaald?

'De vakbond Abvakabo verzamelt handtekeningen tegen het uitkleden van de huishoudelijke zorg. Er zijn er al vele tienduizenden verzameld. Ook hier geldt: hoe meer, hoe duidelijker de boodschap. Deze petitie kun je vinden op strijdvoorthuiszorg.nl. En: print lijsten uit, vraag mensen om ook te tekenen!'

strijdvoorthuiszorg.nl

foto Bas Stoffelsen

MEDEMENSELIJKHEID VERBODEN IN BREDA

‘IK DOE NIKS VERKEERD’

Al zes jaar kookt Rahal Lamlih zes dagen in de week voor Bredase daklozen. VVD-wethouder Cees Meeuwis wil dat niet. Lamlih werd op 18 februari door politieagenten weggestuurd onder dreiging van een boete. De weldoener snapt er niets van: ‘Ik wil koken voor mensen die niks hebben. Zij verdienen ook respect.’

RAHAL LAMLIH is tweeënzestig jaar. Hij kent de daklozenwereld van binnenuit: ‘Toen ik dertig jaar was, had ik een goede baan bij het persbureau MAP, zeg maar het Marokkaanse ANP. Maar ik wilde avontuur en had op vakanties gezien hoe mooi Europa was. Ik stopte met werken en ging met mijn spaargeld naar Europa. Het geld was snel op en op een toeristenvisum kon ik niet werken. Ik heb dus in verschillende landen als zwerver geleefd. Dat was begin jaren tachtig. Ik heb veel van die tijd geleerd. Het heeft me geleerd om respect voor iedereen te hebben. Ook voor de mensen die soms de verkeerde keuzes maken. Mijn eigen idee om als avonturier door Europa te trekken was ook niet echt verstandig!’

Restaurant uit het hart

Na een tijd bij een reizend circus gewerkt te hebben – niet voor geld, maar voor kost en inwoning – kwam hij terecht in Nederland. Hij wilde Nederlands leren. Zijn leraar was een Leidse studente en ze werden op slag verliefd. Zo kwam hij ook terecht in Breda. Lamlih: ‘Haar ouders woonden daar en wij konden toen we getrouwd waren boven de supermarkt van haar vader wonen. Het avonturieren was toen voorbij. Ik vond snel een baan als elektrotechnicus in de petrochemische industrie. Daar heb ik tot 2000 gewerkt. Toen werd ik afgekeurd na een knie- en heupoperatie en problemen met mijn rug.’

Lamlih ging niet thuis zitten. Hij ging vrijwilligerswerk doen, onder andere bij de voedselbank. ‘Maar na een tijdje zag ik dat daklozen niet terecht konden bij de voedselbank. Dat vond ik niet eerlijk. En toen ben ik ze maar zelf gaan helpen.’ Sinds

2006 kookt hij met zijn ‘Resto du coeur’ (Restaurant uit het hart) voor de daklozen bij opvangcentrum ‘t IJ in Breda. Maar niet in het opvangcentrum. Want Lamlih wil het gratis houden: ‘Om het opvangcentrum in te kunnen moet je betalen. Maar ik wil niet dat mensen moeten betalen voor mijn eten. Ik krijg het ook gratis.’

Lamlih krijgt voedsel van lokale supermarkten. Hij neemt het mee naar huis en kookt in het kleine keukentje van zijn rijtjeshuis maaltijden voor zo’n vijftienvintig daklozen. Met zijn auto – die hij kreeg na een inzamelingsactie van de lokale Lions Club – rijdt hij naar de daklozenopvang aan het spoor en deelt hij het eten uit. Al zes jaar lang, zes dagen in de week, ’s zomers en ’s winters, behalve als Lamlih op vakantie is.

Bang om boete te worden

Half februari kreeg hij ineens van de politie te horen dat hij weg moest: ‘Twee politieagenten stonden me op te wachten. Ze kwamen meteen agressief op mij af: “Nu moet je in de auto stappen anders krijg je een boete!” Ik wilde weten waarom. Ik zei dat iedereen me kent, de burgemeester weet dat ik hier sta, de gemeenteraad. Als antwoord kreeg ik dat ze niet met me wilden discussiëren. Een van die agenten pakte een klein flesje uit zijn riem, pepperspray denk ik. Toen ben ik maar in de auto gestapt. Sindsdien ben ik bang om daar naartoe te gaan. Boetes kan ik niet betalen. Ik heb meteen naar Maurice gebeld.’

Maurice Spapens is SP-gemeenteraadslid in Breda. Hij en Lamlih zijn goede bekenden – Lamlih is ook SP-lid. En Lamlih had al in 2011 hetzelfde meegemaakt. Ook toen vond

VVD-wethouder Cees Meeuwis dat Lamlih zijn goede daden moest staken. Spapens heeft toen de wethouder aan de tand gevoeld en na een gesprek en veel media-aandacht was de conclusie dat Lamlih gewoon zijn ding mocht doen. Tot nu dus.

‘Waarom vertellen ze leugens over mij?’

Volgens de gemeente zorgt het vrijwilligerswerk voor overlast en rotzooi en ook zou het een aanzuigende werking hebben. Daarbij is het gemeentelijk beleid dat daklozen wat voor hun eten moeten doen – en gratis eten geven past niet bij dat beleid.

Tijdens een bezoek met Lamlih aan de plek waar hij normaal bijna dagelijks staat, spreken we met wat daklozen die buiten het opvangcentrum staan. Lamlih heeft zijn herkenbare auto een paar blokjes verderop gezet, omdat hij bang is voor een boete. Dakloze Melvin (‘geen achternamen!’) legt uit dat daklozen niet altijd de mogelijkheid hebben om in het opvangcentrum te eten: ‘Alleen al omdat ze de regel hebben dat je niet meer dan tien dagen achter elkaar hier binnen mag zijn. Dan moet je een paar dagen wegblijven. Maar we moeten in die paar dagen ook eten. Ik denk dat die agent een slechte nacht had gehad.’

Dakloze Regilio valt Melvin bij en grinnikt om het argument dat Lamlihs werk een aanzuigende werking zou hebben: ‘Daklozen van buiten Breda komen naar het opvangcentrum. Daar komen ze voor. Niet voor het gratis eten – al is het altijd erg lekker.’ Een dakloze jonge jongen, die zijn naam niet genoemd wil hebben: ‘Ik moet eten. Nu meneer Rahal niet komt, steel ik en haal ik voedsel uit containers.’ Op de vraag waar

‘Ik ben een kind van de wereld en wil het goede doen’

alle rotzooi vandaan komt die achter het hek ligt aan de kant van het spoor, lachen de daklozen: ‘Kijk goed: dat zijn allemaal blikjes bier en wijnflessen. Dat komt echt niet van Rahal.’ Lamlih: ‘Ik begrijp het niet. Waarom vertellen ze bij de gemeente leugens over mij? Ik maak geen rotzooi en ik neem nooit alcohol voor ze mee.’

Dat zijn werk een aanzuigende werking zou hebben, vindt Lamlih ook een gek argument: ‘Drie jaar geleden kookte ik elke dag voor vijftig mensen. Nu nog maar voor vijftientwintig. Het worden er juist minder.’ De daklozen en Lamlih snappen weinig van het besluit. Regilio: ‘Als jij mij nou een appel geeft, krijg je dan ook een boete? Als de politieagenten op het bureau een kopje koffie gratis krijgen, krijgen zij dan ook een boete?’

‘Mijn winst is dat mensen blij zijn’

Net als in 2011 is er veel ophef over het verbod op medemenselijkheid. De SP in Breda zet alles op alles om weer snel een gesprek met de wethouder te organiseren. Lamlih: ‘Want ik kan nu al tien dagen niet voor mijn mensen koken. Ik wil weer aan het werk.’ De wethouder heeft al eens aangeboden dat Lamlih in het opvangcentrum als vrijwilliger zou komen werken. Lamlih: ‘Dat zou betekenen dat er geld gevraagd wordt voor het werk dat ik nu gratis doe. Dat wil ik niet. Ook mensen die geen geld hebben of niet in het opvangcentrum terecht kunnen verdienen respect. En hebben recht om te eten. En wat zou de supermarkt zeggen als de gemeente winst maakt op iets wat zij gratis weggeven? Ik wil geen winst. Mijn winst is dat mensen blij zijn.’ Maurice Spapens opende direct een Facebook-pagina en Lamlih ontving daar

Rahal Lamlih in zijn keuken: ‘Ik wil niet dat mensen betalen voor mijn eten.’

veel steun. Ook op straat wordt hij herkend. Uit geopende ramen van langsrijdende auto's steken duimen omhoog, buschauffeurs komen toeterend en duimopstekend langs, mensen stoppen om hem een hand te geven en hun steun te betuigen.

Bij het ter perse gaan van deze Tribune is nog niet duidelijk of Lamlih snel weer aan de slag kan. Voor Lamlih kan het niet snel genoeg gaan: ‘Ik wil dit blijven doen tot mijn

dood, koken voor deze mensen die het niet kunnen betalen. Of tot het niet meer kan. Ik houd van deze mensen. Ik ben een kind van de wereld en wil het goede doen. Ik doe niks verkeerd. Maar ik ga niet op mijn knieën om te smeken of ik mijn werk mag doen. Ik doe fatsoenlijke dingen en ik heb mijn eer. Ik ga niet smeken. Ik doe niks verkeerd.’ ●

tekst en foto Diederik Olders

65PLUS-GAT 'ONFATSOENLIJK'

Het comité in vergadering: 'De verhoging van de AOW-leeftijd heeft onrechtvaardige gevolgen.'

Het comité 'Dicht het 65plus-gat' laat van zich horen. De verhoging van de AOW-leeftijd zorgt voor allerlei problemen. Een daarvan pakt het comité aan: het 65plus-gat. Steeds meer mensen beseffen dat dit probleem ook aan hen niet voorbijgaat. Voorzitter Wolter de Groot: 'Kamerleden weten niet eens hoe groot het probleem is.'

HET PVDA-VVD-KABINET voert de verhoging van de AOW-leeftijd versneld in. De SP vindt dat een slecht idee. Oudere werklozen komen heel moeilijk aan de bak. Zolang daar niks aan gedaan wordt, is verhoging van de AOW-leeftijd onzin.

Maanden geen inkomen

De verhoging van de AOW-leeftijd heeft ook zeer onrechtvaardige gevolgen. Het 65plus-gat is daar een voorbeeld van. Dat gaat om mensen die een regeling hebben getroffen om vóór hun vijftenzestigste te stoppen met werken. Die regeling stopt op het moment dat ze 65 worden. Door de verhoging moeten ze nu maanden tot zelfs jaren wachten totdat hun AOW ingaat. In de tussentijd hebben ze geen inkomen.

Velen blijken óók een 65plus-gat te hebben

Wolter de Groot is voorzitter van het tienkoppige comité 'Dicht het 65plus-gat'. Dat comité werd op uitnodiging van SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt in november opgericht. De Groot: 'Tijdens de oprichtingsvergadering was het volle bak. Dat waren de mensen die heel snel doorhadden dat ze een probleem hebben. Het is nu drie maanden later en nog steeds melden zich veel mensen bij ons die erachter zijn gekomen dat zij óók een 65plus-gat hebben.'

Geen kans om te sparen

De 56-jarige De Groot heeft zelf ook een 65-plusgat: 'Mijn ontslag als gemeente-ambtenaar is vorig jaar geregeld. Met de gemeente is toen een regeling tot mijn vijftenzestigste getroffen. Een paar maanden later besloot Den Haag dat mijn AOW pas twee jaar later in zou gaan. Twee jaar geen inkomen, en ik heb geen kans gehad om bijvoorbeeld te sparen om het gat te overbruggen.'

Verschillende groepen getroffen

Volgens De Groot zijn er veel groepen die getroffen zijn: 'Denk bijvoorbeeld aan militairen die vanwege de aard van hun werk verplicht eerder met pensioen moeten. Hetzelfde geldt voor gevangenisbewaarders. Een andere groep zijn mensen die een verzekering hebben afgesloten om eerder te kunnen stoppen met werken. Zij hebben een contract met de verzekeraar en hebben jarenlang premie betaald om tot hun vijftenzestigste inkomen te hebben.' De Groot vindt dat de politiek met een oplossing moet komen: 'De politiek heeft het probleem veroorzaakt. Niet de werkgevers, niet de verzekeraars, niet de gedupeerden. De politiek moet dus voor een eerlijke overgangsregeling zorgen.'

Eerste succes

Het comité heeft de afgelopen maanden al flink van zich laten horen. De comitéleden startten een brievenactie aan regeringspartijen VVD en PvdA. Ze spraken met Tweede Kamerleden en gaven interviews. Een eerste succes is er al: de staatssecretaris die de overgangsregeling moet maken, is door de oppositiepartijen teruggestuurd naar de tekentafel. De verbeterpunten die door oppositiepartijen zijn meegegeven, komen uit de koker van het comité. De gesprekken hadden duidelijk zin gehad.

Onbehoorlijk bestuur

De overbruggingsregeling zal waarschijnlijk alleen gelden voor gedupeerden met een vut-inkomen van minder dan 150 procent van het minimumloon. 'Zo wordt aan de meest schrijnende gevallen tegemoetgekomen; dat is slechts 15 procent van de gedupeerden', aldus De Groot. 'Dit is niet een strijd voor alleen maar de meest schrijnende gevallen. Het gaat om onbehoorlijk bestuur. Mensen hebben zelf hun verantwoordelijkheid genomen en afspraken gemaakt met verzekeraars en werkgevers. Zij worden door deze regering in de steek gelaten.'

Meld je aan

Het comité roept mensen op zich bij hen te melden en in beweging te komen. De Groot: 'Kom naar onze website en meld je aan. In gesprekken met Kamerleden merk ik dat ze niet eens weten hoe groot het probleem is. Wij blijven aandacht vragen tot het fatsoenlijk wordt opgelost.' ●

 65plusgat.nl

tekst Diederik Olders

foto archief comité Dicht het 65plus-gat

TINY KIJKT

WIE: Tiny Kox (1953), fractievoorzitter voor de SP in de Eerste Kamer en rapporteur van de Raad van Europa voor Palestina

KIJKT: *5 Broken Cameras*, een film van Guy Davidi en Emad Burnat

'NIET LANGER WEGKIJKEN VAN DE PALESTIJNSE WERKELIJKHEID'

› Wat heb je bekeken?

'Een heel bijzondere inkijk in de dagelijkse werkelijkheid van het grensdorpje Bil'in op de Westelijke Jordaanoever. Je ziet een klein mannetje, Jibril, opgroeien in een land dat onder bezetting niet in staat is om te functioneren. Het is geen speelfilm, maar een aanschakeling van vijf jaar aan filmopnames van zijn vader, Emad Burnat. Daarvoor waren zes camera's nodig, aangezien meerdere camera's van deze vreedzame filmer door Israëlische kogels getroffen werden.'

› Wat maakt deze film zo goed?

'Niemand die deze film gezien heeft, kan nog zeggen dat de huidige situatie in Palestina redelijk is. Het is totaal onredelijk. Wat je ziet is niet gespeeld, en eigenlijk niet eens bijzonder. Het is het gewone dagelijkse leven zoals ik dat ook ken van mijn bezoeken aan Palestina. Je ziet hoe het leven daar is en hoe Israël een muur bouwt die de handel compleet kapot maakt. In Nederland kunnen wij ons niet voorstellen dat Duitsland of België ineens langskomt en een muur door je achtertuin bouwt waardoor je voortaan kilometers om moet lopen. Het mag niet vol-

foto Kino Lorber, Inc

'Wat je ziet is niet gespeeld.'

gens internationaal recht, maar het gebeurt wel en niemand doet er iets aan.'

› Wat is je het meeste bijgebleven?

'Het moment dat Jibril de kaarsjes uitblaast op zijn vijfde verjaardag en praat over wat er aan de hand is. Je hoort zijn vader zeggen: "Ik hoop dat hij een dikke huid krijgt want dat heb je hier wel nodig." Dat klopt. Door deze situatie voort te laten duren, creëer je mensen met dikke huiden. Alleen weet ik niet of dat de beste mensensoort is.'

› Wie zal deze film niet willen zien?

'Mensen die ook niet willen weten dat Sinterklaas niet bestaat. Iedereen die naar het Midden-Oosten kijkt en er niets van snapt, zou hier naar moeten kijken. Daarna snap je het nog steeds niet, maar één ding weet je dan wel: dat dit niet kan. Het maakt niet uit of je pro-Israël bent of niet. Of je nationalist of internationalist bent. Dit is geen houdbare situatie, voor beide landen niet. De film bevat bovendien geen boodschap, alleen een registratie van de werkelijkheid. Ik kan daarom geen enkele reden bedenken om de film niet te zien. Ik ga er ook voor zorgen dat

de film in Straatsburg vertoond wordt, bij de volgende plenaire sessie van de Raad van Europa.'

› De film werd genomineerd voor een Oscar.

'Ja, het is bizar dat deze film – ook vanuit Israëlische kringen – genomineerd is voor een Oscar en dat iedereen ondertussen gewoon doorgaat, *business as usual*. In Israël en Palestina zal een hoop moeten veranderen om duurzame vrede mogelijk te maken. Daar hebben niet alle mensen in die landen belang bij en daardoor blijft vrede moeilijk. Die hopeloze situatie kan alleen voortduren omdat de rest van de wereld, Israëls bondgenoot Amerika voorop, de andere kant op kijkt. Daar ligt de sleutel tot een oplossing. Door niet langer weg te kijken, kunnen we verandering bewerkstelligen.' •

tekst Jola van Dijk

 [5 Broken Cameras is te bekijken op: sp.nl/9z3f5q](http://sp.nl/9z3f5q)

HET SCHULDGEVOEL VAN DE OVERHEID

In Nederland kampt tien procent van de huishoudens met problematische schulden. Schuldhulpverlening draait in de praktijk echter maar al te vaak uit op een traject van schuld-opzadel-verlening.

IN OKTOBER 2012 valt bij mevrouw K., wonende te B., een brief op de mat. Het is een 'Kennisgeving Vordering': een invorderingskantoor heeft, in opdracht van het waterschap, beslag gelegd op haar inkomen. Bovendien, zo meldt de brief, is de zogenaamde beslagvrije voet (het wettelijk bepaalde bestaansminimum, zijnde 90 procent van de bijstandsom) vastgesteld op ongeveer 600 euro. Hoe dat berekend is wordt uit de brief niet duidelijk. En dan te bedenken dat mevrouw K. een alleenstaande moeder is met drie thuiswonende kinderen. De betreffende bewindvoerder uit Noord-Holland laat de

Tribune weten: 'Als hier niet was ingegrepen had mevrouw K. drie maanden later met haar kinderen op straat gestaan omdat ze acuut in geldnood was gekomen.' Mevrouw C. uit B. kreeg onlangs een soortgelijk schrijven. Ze was in gebreke gebleven bij de betaling van gemeentelijke belastingen en de gemeente legt nu via een incassobureau een loonvordering bij haar op tafel. Ook bij haar is de beslagvrije voet vastgesteld op amper 600 euro. Dit ondanks het feit dat mevrouw C. in verband met eerdere problemen haar inkomenspositie vorig jaar al aan de gemeente meldde, en ondanks

het feit dat de gemeente op de hoogte is van haar situatie als alleenstaande. Genoemde bewindvoerder meldt echter dat de 90-procentsgrens van een bijstandsuitkering voor alleenstaanden op ongeveer EUR 842,- ligt. En verder: 'Als er een verrekening Huurtoeslag en/of Zorgtoeslag van de Belastingdienst plaatsvindt of wanneer men door de zorgverzekeraar is aangemeld bij het College van Zorgverzekeraars dan ligt de beslagvrije voet al snel hoger dan de volledige uitkering. Maar in de brief staat nergens vermeld wat je kunt doen om de beslagvrije voet correct berekend te krijgen. Als je weet dat er ook nog bestuursrechtelijke premie betaald moet worden, wegens een aanmelding als wanbetaler door een zorgverzekeraar, zou mevrouw C. per direct in financiële moeilijkheden komen.' Volgens de bewindvoerder, die omwille van de voortgang van diverse zaken niet met

naam genoemd wil worden, wordt de beslagvrije voet heel vaak veel te laag vastgesteld – waardoor tal van mensen ‘acuut onder het bestaansminimum’ terechtkomen. Daarnaast stapelen de incassokosten zich niet zelden op tot grote hoogten. Diverse door hem ingediende klachten zijn momenteel in behandeling.

In Nederland is bij een kleine 700.000 huishoudens sprake van een problematische schuldsituatie; ongeveer een op de tien dus. Daarbovenop dreigt een kwart miljoen huishoudens in genoemde gevarenzone te komen, zo becijferde het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid eveneens. En bijna 30 procent van alle huishoudens loopt achter met betalingen. Het Nibud constateert een duidelijk stijgende lijn, ook als het gaat om de hoogte van de schulden. De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) meldde vorig jaar dat zich bij de schuldhulpverlening voor het eerst meer mensen met een baan hadden gemeld dan mensen met een uitkering als enige inkomstenbron.

‘Het kan niet zo zijn dat je door hulp te vragen verder in de problemen raakt’

Tegen die achtergrond vindt SP-Kamerlid Sadet Karabulut het niet te verteren dat uitgerekend de overheid vaak een dubbelrol blijkt te spelen als het gaat om schulden. ‘Aan de ene kant spant de overheid zich in om mensen uit de schulden te helpen. Tegelijkertijd zie je dat diezelfde overheid ongewild mensen juist dieper in de schulden duwt. Onder meer door de beslagvrije voet niet te respecteren. Je hebt bijvoorbeeld te maken met gemeenten die bepaalde informatie niet geven, met de belastingdienst die niet meewerkt, deurwaarders die langs elkaar heen werken, et cetera.’ Een recent rapport van de Ombudsman met de titel *In het krijt bij de overheid* constateert dat “aan de ene kant de overheid talloze regelingen schept om een bestaansminimum te realiseren, aan de andere kant ontstaan bij de uitvoering ervan onoverzichtelijke taferelen, omdat de ene hand van de overheid vaak niet weet wat de andere doet, sterker, zich daar niets van aan trekt.” Karabulut: ‘Het is daarom de hoogste tijd dat er een integrale Rijksvisie op de incassoproblematiek komt.’ Een SP-motie daartoe is onlangs door de Tweede Kamer aangenomen.

Karabulut benadrukt wel dat het gaat om mensen die niet kunnen betalen; niet om degenen die niet willen betalen. ‘Je rekeningen moet je gewoon betalen en je schulden aflossen. Maar van een kale kip kun je niet plukken en je moet het de mensen niet

foto Bas Stoffelsen

‘Je moet het mensen niet onmogelijk maken om uit de schulden te komen’

Sadet Karabulut

onmogelijk maken om uit de schulden te komen. Het kan niet zo zijn dat je verder in de problemen raakt juist doordat je om hulp vraagt. Juist de overheid moet de beslagvrije voet, een absoluut minimuminkomen, respecteren.’

Karabulut's focus op de incassoproblematiek heeft een voorgeschiedenis. Al in 2008 stelde de SP in het rapport *Incasso? In-kassa!* vast dat incassobureaus te vaak woekertarieven in rekening brachten en ook wisten mensen niet waarvoor ze betaalden vanwege ongespecificeerde rekeningen. De norm voor de incassokosten van 15 procent van het verschuldigde bedrag werd weliswaar gehanteerd door rechters, maar conflicten over te betalen rekeningen kwamen nou eenmaal zelden bij de rechter terecht. Hierdoor hadden incassobureaus vrij spel gekregen in het bepalen van hun tarieven. Naar aanleiding van het rapport werd in de Kamer een door de SP ingediend wetsvoorstel aangenomen dat een maximum stelt aan de incassokosten. ‘Daarmee kunnen in ieder geval de ‘cowboys’ in de incassobranche in toom gehouden worden’, volgens Sadet Karabulut. Vijf jaar later lijkt het erop dat de overheid in toom gehouden moet worden...

‘Er moet een landelijk beslagregister komen’

Maar ook de incassobedrijven zitten niet makkelijk, ondanks dat – of juist dóordat! – een groeiend aantal mensen met betalings-

achterstanden te maken krijgt. Afgelopen najaar stelde Jet Creemers, voorzitter van de branchevereniging van incassobureaus, op BNR: ‘In de branche is ontzettend veel werk, maar er moet veel gebeuren om het geld binnen te krijgen. De branche gaat er niet op vooruit, integendeel zelfs. Mensen hebben het gewoon niet, dus je moet heel veel voorstellen doen om een oplossing te vinden.’ Karabulut: ‘Ja, natuurlijk merkt de incassobranche dit. Net zoals de deurwaarders die het geld moeten gaan halen. En natuurlijk de schuldeisende bedrijven en instellingen, want de kans bestaat dat zij naar hun geld kunnen fluiten.’

Als dan ook nog meerdere crediteuren tegelijk bij iemand met schulden aankloppen, wordt het ingewikkeld. Zo kan het gebeuren dat schuldeisers met dezelfde bevoegdheden beslag leggen op verschillende inkomstenbronnen bij een huishouden. Is er daarentegen sprake van verschillende bevoegdheden aan de schuldeisende kant, dan kan de crediteur die op meerdere inkomstenbronnen beslag mag leggen een ‘concurrerende’ eiser opzij duwen. Als een zorgverzekeraar beslag legt op de zorgtoeslag (waarvoor de beslagvrije voet niet geldt) en daarnaast ook op het inkomen, dan vist een andere crediteur naast het net.

En zo kan het gebeuren dat een hele kluit schuldeisers zich bij een en dezelfde voordeur staat te verdringen. Het gevolg voor de schuldenaar laat zich raden: hij of zij komt onder de beslagvrije voet terecht, er ontstaan nieuwe schulden bij nieuwe schuldeisers en de ongelukkige komt steeds dieper in het financiële moeras te zitten.

Sadet Karabulut: ‘Daarom is het zo belangrijk dat er een landelijk beslagregister komt. Dan kunnen deurwaarders zien of er op een bepaald moment al beslag is gelegd door een andere deurwaarder. Dat kan ervoor zorgen dat mensen niet onder de beslagvrije voet uitkomen. Natuurlijk, in het algemeen kun je zeggen dat deze problematiek ook veroorzaakt wordt door de crisis en de economische malaise. Maar een oorzaak is zeker ook het Rijksbeleid, of beter gezegd: het ontbreken daarvan. Het Rijk lijkt meer bezig te zijn met het redden van banken dan met het redden van mensen. Dat vind ik schrijnend. Ik zei al: van een kale kip kun je niet plukken. Als je dat wél wil gaan doen, reken maar dat het de samenleving dan uiteindelijk nog veel meer gaat kosten.’ ●

tekst Rob Janssen

Illustratie Maarten Wolterink

> DRINKWATER IS GEEN HANDELSWAAR

Voor het eerst zijn voor een burgerinitiatief meer dan 1 miljoen handtekeningen opgehaald. Het Europese burgerinitiatief 'Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht! Water is een publiek goed, geen handelswaar!' heeft inmiddels al 1,2 miljoen handtekeningen opgehaald. Het streven is om in september 2 miljoen handtekeningen verzameld te hebben. De discussie over water krijgt veel aandacht door plannen van de Europese Commissie voor waterprivatisering. SP-Europarlementariër Dennis de Jong: 'Voor Nederland is er geen direct gevaar. In het Europees Parlement zijn uitzonderingen vastgelegd zodat waterprivatisering in Nederland niet hoeft. Maar wij blijven waakzaam, want de Europese Commissie zou het liefst haar onzalige privatiseringsplannen ook in Nederland doorzetten. In het Europees Parlement heeft de Commissie de slag verloren

Dennis de Jong: 'Onzalige privatiseringsplannen.'

en de massale steun voor het burgerinitiatief laat zien dat er geen draagvlak is voor waterprivatisering. Toch drukt de Commis-

sie de plannen nu met een pistool op de borst door in Griekenland en Portugal. De Commissie keert zich daarmee tegen de bevolking, om bedrijven winst te laten maken met de belangrijkste bron van leven, water. Een grove schande.' SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven heeft hier al Kamervragen over gesteld, aangezien minister Dijsselbloem tot zijn verbazing instemming heeft betuigd met de waterprivatisering in Griekenland en Portugal. 'Water is essentieel voor een land. Het is een nutsvoorziening waar elk land zelf over dient te beslissen. Het Nederlandse kabinet moet zijn steun aan de Commissie dus intrekken en duidelijk aangeven dat het drinkwater in Nederland nooit zal worden geprivatiseerd.'

www.right2water.eu/nl

> AVONDWAKE BIJ SLUITING NACHTAPOTHEEK

foto SP Venray

Bezwaar maken door het tekenen van het 'condoleanceregister'.

De nachtapotheek in Venray zal waarschijnlijk binnenkort sluiten omdat de apothekers en zorgverzekeraars er niet meer voor willen betalen. Een schande, volgens de SP in Venray. Dus is een avondwake georganiseerd, compleet met rouwenden, rouwboeket en tweehonderd waxinelichtjes. Ronald van Hal, voorzitter van de SP Venray: 'We hebben iedereen uitgenodigd om tijdens deze rouwbijeenkomst bezwaar te maken door het condoleanceregister te tekenen. Zo houden we de druk op de ketel zodat alle partijen zich bewust blijven van hun gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.' Door de sluiting worden mensen die 's nachts dringend medicijnen nodig hebben gedwongen deze in het 25 kilometer verderop gelegen Venlo te gaan halen. Lokale huisartsen zijn nog op zoek naar een oplossing samen met het

medisch centrum. Van Hal: 'Als die partijen er niet uitkomen, zullen we actie blijven voeren. Voor de huisartsenpost hebben de verzekeraars wel geld over, maar de net zo belangrijke apotheek laat men verdwijnen. Ons zorgaanbod wordt versoberd.' In noodgevallen kan altijd teruggevallen worden op een ambulance en het college van burgemeester en wethouders van Venray heeft bedongen dat er een taxi-achtige constructie komt voor mensen die 's nachts echt geen vervoer geregeld kunnen krijgen. Van Hal: 'Het is alleen nog helemaal niet bekend hoe dat taxi-systeem dan werkt en wat de voorwaarden zijn. Je zult als ouders bijvoorbeeld maar 's nachts met een huilende baby met acute oorontsteking zitten. De zorg wordt een stuk onbereikbaar.'

> EXPLOESIE INHUUR DURE EXTERNEN OP MINISTERIE

De Tweede Kamer heeft met de Roemernorm een duidelijke norm gesteld: de ministeries mogen niet meer dan 10 procent van hun personeelskosten uitgeven aan dure externe medewerkers. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak: 'Alle ministeries houden zich inmiddels aan die norm, behalve het ministerie van Binnenlandse Zaken van minister Plasterk. Dat ministerie lijkt de Roemernorm opgevat te hebben als een aanmoediging om méér in plaats van minder dure externen aan te stellen.' Gaf het ministerie in 2010 nog 11,4 procent van de personeelskosten uit aan externe medewerkers, afgelopen jaar was dat al gestegen naar 17 procent en dat zal in 2013 nog verder stijgen naar 20,7 procent. Van Raak spreekt van een 'explosie' van inhuur. 'Minister Plasterk zegt dat het ministerie veel dure externen moet inhuren omdat het veel gebouwen, personeel en ICT van de ministeries beheert. De dure inhuur heeft dus niets te maken met het beleid van de regering of dienstverlening aan de burgers. In deze tijd van crisis, waarin iedereen efficiënter moet gaan werken, moeten de ministeries vooroplopen. Dat geldt ook voor de minister die verantwoordelijk is voor de ambtenaren.'

> 'PERSOONLIJK CONTACT WERKT HET BEST'

foto SP Slochteren

SP Slochteren: verdubbeling ledenaantal in drie jaar.

'Als je bij ons met een megafoon gaat roepen, horen drie koeien en een boer dat.' Dat helpt niets, volgens Henk Klöpping uit Slochteren. 'Wat je moet doen is met mensen persoonlijk gaan praten.' Die tactiek werpt zijn vruchten af in de Groningse plattelandsgemeente. De afgelopen drie jaar is het ledenaantal verdubbeld, waardoor men nu bijna de benodigde 50 leden heeft om een eigen SP-afdeling op te kunnen richten.

In 2010 besloot Henk Klöpping uit Slochteren dat het tijd was dat de SP actief zou worden in de gemeentelijke politiek. 'Helaas is de verdeling in de gemeenteraad precies zo dat het belang van de centjes vaak voorgaat, en niet dat van de burgers. SP'ers in de gemeenteraad krijgen is niet ons heilige doel, maar voor Slochteren zou het wel heel prettig zijn.' Klöpping schreef daarom een kennismakingsbrief aan alle SP-leden in zijn gemeente en belde hen op. Daar kwamen zoveel enthousiaste reacties op, dat er een actieve groep ontstond die meteen meehielp met de provinciale verkiezingscampagne van 2011. Sindsdien voert de ledenwerkgroep de ene na de andere lokale actie. 'We hebben in Kolham bij alle 560 huizen aangebeld omdat we veel klachten over geluids- en verkeersoverlast binnenkregen. We hebben 135 reacties teruggekregen die we nu in een onderzoeksrapport verwerken. De uitslag is nog niet helemaal bekend, maar je ziet wel al dat het beeld dat we hadden bevestigd wordt. Als genoeg mensen dezelfde klachten hebben,

kunnen we beginnen met mobiliseren.' Een idee voor de volgende actie heeft Klöpping ook al. 'We horen dat glijbanen en wipkippen verwijderd worden. De gemeente bezuinigt en heeft dan liever geen speeltoestellen, dan onveilige speelplaatsen.' Hoe de SP'ers uit Slochteren aan al die lokale actie-ideeën komen? Zoveel mogelijk persoonlijk contact houden met de bewoners. 'We hebben geen wekelijkse markt. De bibliotheek, de scholen en het dorps huis gaan ook al dicht waardoor we steeds minder ontmoetingsplekken overhouden. Tegen die sluitingen voeren we uiteraard actie. We zijn altijd aanwezig bij die paar gelegenheden per jaar dat het hele dorp samenkomt. En we gaan langs de deur voor een persoonlijk gesprek.'

**OP NAAR DE
200
AFDELINGEN!**

> NEDERLAND BELASTINGPARADIJS

Mongolië heeft per 1 januari 2014 het belastingverdrag opgezegd dat dubbele belastingen moet voorkomen. Het land werd hiertoe geadviseerd door het Internationaal Monetair Fonds, omdat het inkomen misloopt, doordat multinationals Nederlandse fiscale wetgeving gebruiken om de belastingen in Mongolië te ontwijken. Toch ontkent een meerderheid van de Tweede Kamer samen met staatssecretaris Weekers van Financiën dat Nederland een belastingparadijs is. Sterker nog, zij steunden een PVV-motie om die kwalificatie voor Nederland te verwerpen. Reden voor SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies om vragen te stellen aan de staatssecretaris. 'Het is zo klaar als een klontje dat Nederland de belastingontwijking van multinationals mogelijk maakt. Je kunt de term belastingparadijs in de ban doen, maar daarmee verdwijnt het probleem niet. En als iets kwaakt en waggelt als een eend, noem je het toch ook een eend. Laten we gewoon het beestje bij de naam noemen en er aan werken dat Nederland haar verantwoordelijkheid neemt. Uiteindelijk zijn we er zelf ook bij gebaat dat multinationals een fatsoenlijke bijdrage leveren aan de schatkist.' Eenzelfde oproep heeft de OESO, de organisatie voor economische

foto aurora / Hollandse Hoogte ©

Mongoliërs zijn belastingontwijking via Nederland zat. Op de foto een Mongolische bij haar tent in Noord-Mongolië.

samenwerking en ontwikkeling gedaan. De organisatie spreekt haar grote zorg uit over de sterk toegenomen belastingontwijking door grote bedrijven. SP-Europarlementariër Dennis de Jong: 'Uit een studie van de OESO blijkt dat twee derde van de buitenlandse investeringen in Nederland gebruik maken van bijzondere financiële instellingen, zoals brievenbusmaatschappijen. Dit soort praktijken wordt volgens de OESO een steeds groter probleem want

grote bedrijven slagen erin om hun belastingtarief terug te brengen tot 5 procent, terwijl het midden- en kleinbedrijf gemiddeld 30 procent betaalt. Ook burgers worden benadeeld, omdat zij relatief steeds meer belasting betalen. De Europese Commissie en het Europees Parlement moeten niet langer om de hete brij heen draaien en de schadelijke belastingconstructies aanpakken.'

Harre van der Nat:
'Omstreden RijnGouweLijn van de baan.'

ZUID-HOLLAND GEEFT GROEN LICHT VOOR BUS EN TREIN

Zuid-Holland trekt bijna een half miljard uit voor het openbaar vervoer. De SP in die provincie ziet een jarenlang gekoesterde wens werkelijkheid worden. 'Besturen is naast onderhandelen ook plannen binnenhalen.'

ZUID-HOLLAND, het is een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Dat mag in economische zin tal van kansen en mogelijkheden betekenen; het brengt qua bereikbaarheid, mobiliteit en woonklimaat ook knelpunten met zich mee. De provincie Zuid-Holland wil die uitdaging aangaan en heeft als onderdeel ervan het Hoogwaardig Openbaar Vervoer gepresenteerd. Voluit: HOV-NET Zuid-Holland Noord (zie kader). De SP in Zuid-Holland, deel uitmakend van de coalitie in die provincie, ziet daarmee een jarenlang gekoesterde wens werkelijkheid worden. Het plan omvat onder meer verbetering van treinverbindingen, extra stations en een reeks vrije busbanen, globaal rondom Leiden, Alphen aan den Rijn, Zoetermeer, Gouda en richting Schiphol. Sleutelwoorden zijn uitbreiding van het bestaande ov, integraliteit, toekomstbestendigheid en haalbaarheid.

'Fantastisch resultaat'

Harre van der Nat, SP-fractievoorzitter in Provinciale Staten, is blij. 'De intensivering op het spoortracé tussen Leiden en Utrecht met de extra stations geven de reiziger een goed alternatief. De busdienst tussen Noordwijk-Katwijk en Leiden geeft de reiziger een keuze. Een keuze die ook nog steeds gemaakt kan worden voor het al bestaande ov, ook wanneer er in de toekomst andere HOV-bustracés hun intrede maken in deze regio. Het is een fantastisch resultaat van intensief en constructief overleg in de coalitie, met het provinciebestuur en met de mensen en bestuurders in de regio als ook reizigersorganisaties.'

Zo gaf de minister afgelopen najaar al aan zich te kunnen vinden in de plannen van de Provincie. Hetzelfde geldt voor ProRail. 'En met gemeenten die te maken hebben met het plan zijn door het provinciebestuur afspraken gemaakt', aldus de SP'er.

Zeven jaar actie

Een van die gemeenten is Leiden. Het ligt voor de hand dat de inwoners van die stad opgelucht ademhalen na het groene licht

voor HOV-NET. Het plan komt namelijk in de plaats van de zwaar omstreden Rijn-GouweLijn (RGL), een oud plan voor een sneltramverbinding van Gouda naar de kust, dwars door Leiden. Het Leidse SP-raadslid Julian van der Kraats vertelt: 'Die RijnGouweLijn was een oud prestige-project van de provincie. Het was ondoelmatig, financieel niet haalbaar en zou ten koste gaan van bestaande bus- en treinlijnen. Zelfs reizigersorganisatie Rover was tegen. Zeven jaar lang hebben we actie gevoerd tegen dat zinloze plan, maar het toenmalige provinciebestuur zette het plan toch door. En dat terwijl 70 procent van de Leidse bevolking per referendum tegen had gestemd.' Het negeren van de referendumsuitslag – met andere woorden: de RGL toch aanleggen – was in 2007 voor de Leidse SP aanleiding om uit de coalitie te stappen. Uiteindelijk is het dus toch de aanhouder die wint: de Rijn-GouweLijn wordt geschrapt ten gunste van HOV-NET. Van der Kraats: 'Ik vind het knap hoe het plan past in het reeds bestaande ov-netwerk en hoe daarop ook nog aanvullingen worden gerealiseerd. VVD-gedeputeerde Ingrid de Bondt wilde bij de uitwerking een zo groot aantal reizigerskilometers per euro. Precies dat wordt nu werkelijkheid.'

Emile Roemers Snelwegbussenplan

Harre van der Nat: 'Al in 2004 werden de eerste kritische vragen gesteld over de RGL. Er is zowel in Leiden en Alphen aan den Rijn als in de provincie Zuid-Holland altijd met argumenten op de inhoud gereageerd. Daarmee hangt samen dat je een alternatief plan ontwikkelt voor het openbaar vervoer. Samenwerking met SP-afdelingen, vooral

die in Leiden, heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Daarnaast heeft Emile Roemer in zijn tijd als woordvoerder Verkeer en Vervoer gewerkt aan een nieuw ov-snelwegbussenplan: snelle buslijnen die op busbanen langs provinciale en rijkswegen – en met aansluitingen op het bestaand stads- en streekvervoer en parkeerplaatsen voor auto's – een serieus alternatief waren voor de reiziger. Toen ook de andere huidige coalitiepartners in Provinciale Staten doorhadden dat de RGL onhaalbaar, onbetaalbaar en dus niet realistisch was, heeft de SP haar plannen voor het ov in de regio op tafel gelegd. De busplannen en de treinplannen vonden snel steun. Als enige eis hadden we als SP wel dat het huidige stads- en streekvervoer niet mocht verschromelen. Ook dat lukte. Dit tot grote tevredenheid overigens van de Fietsersbond en diverse reizigersorganisaties.'

Veel geld

Het HOV-netwerk kost 483 miljoen en bevat plannen die volgens Van der Nat haalbaar en betaalbaar zijn: 'ProRail en NS wilden al die RGL-jaren begrijpelijkerwijs niet investeren in het tracé Leiden-Utrecht. Ze wachtten af wat er ging gebeuren. Nu investeren ze volop mee en zorgen ze voor extra stations en op grote gedeeltes van het tracé dubbelspoor. In de ontwikkeling van het HOV-plan hebben we naast de gemeenten ook hen om tafel gevraagd. Vrij snel waren we het eens.' Het openbaar vervoer in het noordelijke deel van de provincie krijgt dus een impuls. Waarom alleen daar? 'Omdat alles al die jaren moest wijken voor dat ene prestigieuze RGL-project stond het ook ontwikkelingen

van ov-plannen in andere delen van de provincie in de weg', legt Van der Nat uit. 'Ik herinner me het debat over het uitkleden van een budget dat er voor moest zorgen dat het ov in de hele provincie gestimuleerd zou worden nog goed. Om tekorten op de RGL te dekken ging alle 9,6 miljoen euro voor tariefkortingen, op zaterdag gratis reizen en goedkopere retourkaartjes voor scholieren en ouderen verloren. Een dergelijk groot project is in deze tijd van bezuinigingen voor andere regio's in de provincie nu niet haalbaar.'

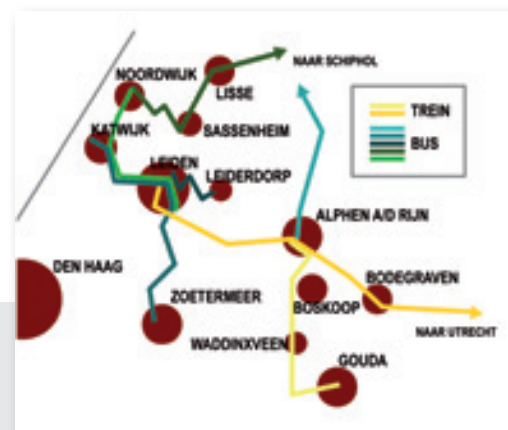
Maar diezelfde provincie trekt nu wel 483 miljoen uit. Hoezo 'tijd van bezuinigingen', Harre? 'Veel van dat geld was al juridisch en bestuurlijk vastgelegd. En ja, het is veel geld. Maar het is geld dat in een beter ov wordt geïnvesteerd. Je moet je na een bestuursperiode altijd afvragen wat je resultaten zijn geweest. Dit is zeker zo'n resultaat. Naast delen en inleveren is besturen natuurlijk ook je plannen realiseren.' •

tekst Rob Janssen

foto Suzanne van de Kerk

HOV IN VOGELVLUCHT

- Tussen Leiden en Utrecht gaat de frequentie van het treinverkeer omhoog: naast twee intercity's per uur gaan er ook twee sprinters rijden. De sprinter stopt op twee nieuwe stations: Zoeterwoude Meerburg en Hazerswoude-Koudekerk.
- Tussen Alphen aan den Rijn en Gouda gaat in de brede spits (tussen circa 6.00-09.00 uur en tussen 16.00-19.00 uur) vier keer per uur een Sprinter lightrain rijden. Buiten de spits is de frequentie twee keer per uur. Ook hier worden twee nieuwe stations aangelegd.
- Op de treinverbindingen tussen Leiden en Utrecht en tussen Alphen aan den Rijn en Gouda (de ruggengraat van het HOV-NET Zuid-Holland Noord) sluiten zes hoogwaardige busverbindingen aan. Hier rijden de bussen buiten de binnensteden met een hoge gemiddelde snelheid, onder meer doordat ze (deels) gebruik maken van busbanen langs provinciale wegen. Ze rijden op werkdagen overdag minimaal een tien-minutendienst.
- De bussen en haltes van het HOV-NET Zuid-Holland Noord krijgen een hoogwaardig kwaliteitsniveau en bieden

actuele reisinformatie. Dankzij uitstekende aansluitingen en voorzieningen kunnen reizigers comfortabel overstappen op ander openbaar vervoer, fiets of auto. De introductie van stille en energievriendelijke bussen draagt bij aan een beter leefklimaat in woongebieden. Er wordt rekening gehouden met een toename van zeker 34.000 reizigers extra per dag. Vooral scholieren, ouderen en forenzen zullen gebruik gaan maken van het nieuwe HOV-netwerk.

LINKSVOOR 'DE SCHOONMAKERSSTAKING WAS TOF'

Filinta Karabulut (20), contactpersoon van ROOD Amsterdam, studeert geschiedenis en geeft les aan brugklassers. Een echte doorzetter. 'Dat heb ik van mijn moeder. School is heel belangrijk en zij bracht me discipline bij. Na het vmbo haalde ik mijn mavo- en havodiploma's en ik zit nu op de hbo.'

› **Wanneer werd je lid van ROOD?**

'In 2010, kort voor de verkiezingen. Ik zat in de Bijlmer op school en bij het metrostation werd vaak preventief gefouilleerd. Op een dag werd mijn vriendengroepje weer aangehouden. De enige die door mocht lopen had een typisch Nederlands uiterlijk. Hij vroeg waarom. "Jij ziet er niet verdacht uit", was het antwoord. We waren allemaal klasgenoten! Wanneer ziet iemand er dan verdacht uit? Toen ben ik uit gaan zoeken welke partijen daar tegen waren en de SP sprak me het meest aan.'

› **Wat is jouw SP-moment?**

'De bezetting van de VU door stakende schoonmakers, afgelopen jaar. Ik hield de deur open om ze binnen te laten. Daarna zijn we langs alle leslokalen en collegezalen gegaan en ze vertelden over het hoe en waarom van de actie. Ze kregen veel bijval, echt tof. Verder voeren we met ROOD natuurlijk veel actie voor jongeren. Momenteel

bijvoorbeeld tegen de sloop van studentenwoningen in de Houthavens.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'De Pretoriusstraat, bij het Krugerplein in Amsterdam-Oost en het Reigersbos in Zuid-Oost. Buurten waar eigenlijk niemand wil komen, maar als je ze eenmaal kent wil je er nooit meer weg. Als je wilt begrijpen waarom, kom dan eens naar het Kwakoe-festival – met een lege maag en een *open mind*. Al die culturen, de muziek, het eten, de gezelligheid. Waar ik ook ben geweest, als ik met de tram naar Oost rijd dan ben ik weer thuis.' ●

‘Wat de PvdA van Samsom tentoonspreidt, is opportunisme van de domste soort’

foto Jeroen Oerlemans

Ewald Engelen is hoogleraar financiële geografie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij treedt regelmatig op als financieel deskundige bij programma's als Pauw & Witteman en Buitenhof.

WAARDELOOS

Door Ewald Engelen

Het was me 't weekje wel. Donderdag* lanceerde het CBS een fragmentatiebom. De huizenprijzen waren jaar op jaar met tien procent gedaald. De werkloosheid bedroeg in januari bijna 600.000 personen, 7,5 procent van de beroepsbevolking. De jeugdwerkloosheid was gestegen tot 15 procent.

En het consumentenvertrouwen was door loonstrookje, gesodemieter met woonakkoord en afgeknepen pensioenuitkeringen tot een historisch dieptepunt gedaald. Volgens Euroframe – samenwerkingsverband van de Europese economische planningsbureaus – wordt 2013, met een krimp van 0,3 procent, voor de hele eurozone een uitgesproken mager jaar. Zonder lastenverzwaringen zou de eurozone in 2013 met 1,5 procent en in 2014 met 2 procent zijn gegroeid.

De economie kan dus wel degelijk kapot bezuinigd worden. En – schokkender nog – de schade is onnodig. Zonder de 46 miljard euro aan lastenverzwaringen van Rutte I, II en de Kunduzcoalitie zouden we er aanzienlijk beter voorstaan.

Het kaartspel van Wouter Bos van oktober begint steeds meer op een dramatische misrekening van de PvdA te lijken. Want God, wat hebben de sociaaldemocraten weinig teruggekregen voor hun meesterzet om 'ja' te zeggen tegen de Colijnneske tekortfixatie van Kamp en Rutte.

Het eerste slachtoffer was de nivellering via de zorgpremie die Spekman bijna tot een feestje verleidde. Vorige week bleek ook Timmermans zijn Eurofilie bij de garderobe te hebben moeten inleveren. In Buitenhof moest hij van Rutte zelfs een aanval op Van Rompuy's plannen lanceren. Vernederend moeten ook de Wilderiaanse 'integratiecontracten' voor nieuwe arbeids-

migranten zijn geweest die vicepremier Asscher woensdag presenteerde. Sinds het 'Polenmeldpunt' is er in de politiek niet meer zo'n bespottelijk idee gelanceerd. En dat door Cohens kroonprins.

De doornenkroon gaat echter naar de steun van Ed Groot voor Weekers' dreigement dat Nederland geen belastingparadijs mag worden genoemd. In het Parool zag Groot zich gedwongen alle drogredenen van de voorstanders van belastingontduiking over te nemen, inclusief een verwijzing naar het laatste neoliberale bolwerk in Nederland, de Afdeling Economische Zaken van Amsterdam.

Wel solidair met grensoverschrijdend kapitaal maar niet met grensoverschrijdende arbeid? Sociaaldemocraten? Het moet niet gekker worden.

We wisten van het CPB dat de liberalen het kaartspel hadden gewonnen. Maar als je dan het belangrijkste punt weggeeft – de eerste twee jaar niet bezuinigen / lasten verzwaren – verwacht je een rijkere oogst.

Wat de PvdA van Samsom tentoonspreidt, is opportunisme van de domste soort. Na 12 september behoorde een linkse coalitie wel degelijk tot de mogelijkheden. Beter voor de eigen ideologische integriteit. Beter voor de eigen electorale positie. En beter voor Nederland.

Van waarde? Waardeloos.

 Spanning, het blad van het wetenschappelijk bureau van de SP, interviewde Engelen een jaar geleden over de eurocrisis. 'De eurocrisis is de crisis van de Europese zombiebancs': sp.nl/9z3ib2

* Deze column verscheen op 23 februari in het Parool en is met toestemming van auteur en Parool overgenomen.

PRIKBORD@SP.NL

50 MILJARD

Gokje. Zouden zelfs de meest pro vrije-financiële-markt-politici zo enthousiast zijn geweest om de nutsbanken politiek groen licht te geven voor de beursgang, als ze voorkennis gehad hadden dat de politiek slechts decennia later uit te leggen zou hebben, dat het de belastingbetaler zo 50 miljard zou gaan kosten om drie banken te nationaliseren? Terwijl daar al geen kiezersmarkt voor was toen de regering-Reagan begon de financiële markten vogelvrij te verklaren?

Henry van Beek, Metslawier

BOVENAAN STAAN

Door de asociale maatregelen van dit kabinet zit ik, met AOW en klein pensioen, in de hoek waar de klappen vallen. Dit brengt bij mij de herinnering naar boven aan uitspraken van VVD'er Bolkestein, die ik enkele jaren geleden

las in de Metro. Hij gaf af op vakbonden, actievoerders en linkse politici die 'conservatief wilden vasthouden aan naastenliefde, voor een ander zorgen en democratie'. Volgens hem moesten we 'bovenaan staan'. In een ingezonden brief werd vervolgens de vraag gesteld of we daarvoor mensen moeten ruïneren en platstampen. Volgens mij is dat precies wat er nu gebeurt. Maar is een kille en harde maatschappij noodzakelijk om bovenaan te staan? En waarom moeten we dan eigenlijk bovenaan staan? Toen Rutte nog fractievoorzitter was, heb ik hem die vraag gesteld. Een reactie heb ik nooit ontvangen.

Mevr. de Groot, Zandvoort

GENOMEN

Compliment voor het doorwrochte artikel van Rob Janssen in de editie van februari. De uitdrukking 'door de bank

genomen' krijgt zo een nieuwe invulling.

Truus Jonker, Nijkerk

DE OPLETTENDE LEZER

Dat SP-leden kritisch zijn en zich geen oor aan laten naaien, bleek afgelopen maand maar weer eens. Februari 2012, stond er op de voorkant van de Tribune. Wat natuurlijk had moeten zijn: februari 2013. Daar komt de redactie natuurlijk niet zomaar mee weg. Graag bedanken wij alle opmerkelijke lezers die de moeite namen om ons op de fout te wijzen.

Tribune maart 2013

DOORLOPENDE MACHTING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
 adres : Snouckaertlaan 70
 postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
 land : Nederland incassant ID: NL86ZZ403462460000
 kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
 reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
 roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
 adres : _____
 postcode : _____ woonplaats: _____
 land : _____ geboortedatum: _____
 email : _____
 telefoon : _____ mobiel: _____
 IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
 plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
 handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

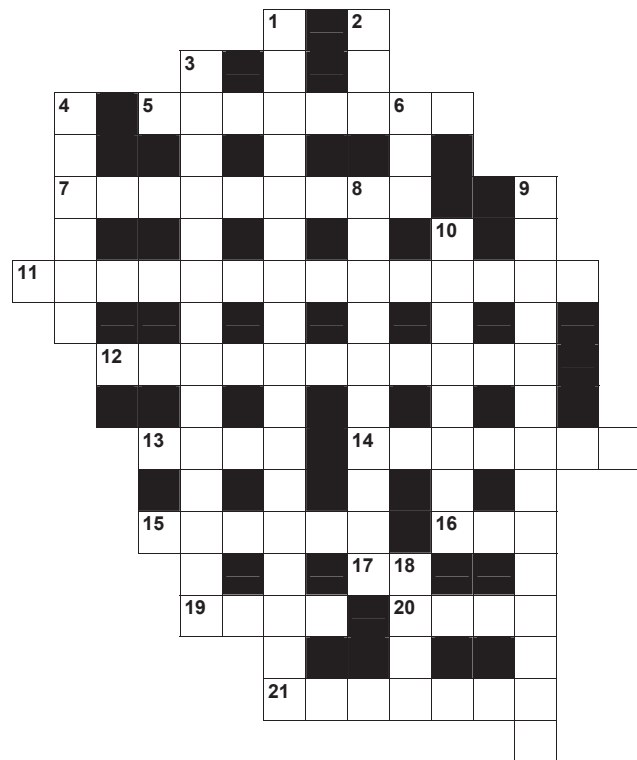
CRYPTOGRAM - diagram

Horizontaal

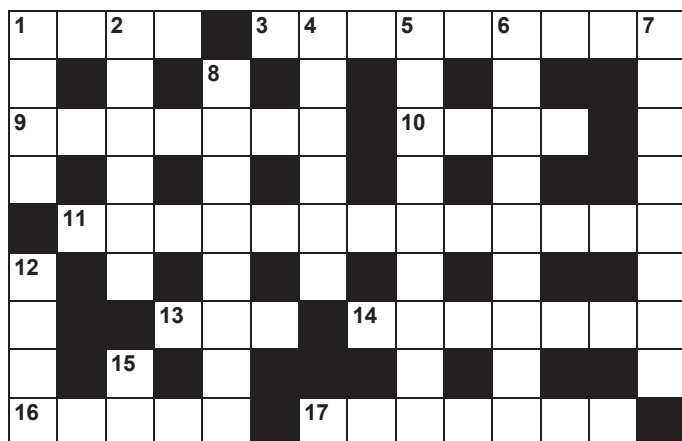
5 Gemeen hoor, zo'n stijgend stukje in de ronde (4,4) - 7 Familiedid komt (niet) voor de koffie (9 en 4,5) - 11 Geen warm water? Dat is een hele teleurstelling (3,5,6) - 12 De Oscars (11) - 13 Is geen lekker geurend briesje (4) - 14 Vonnis over het leletje (7) - 15 Mythologisch wezen is alarmerend lawaaierig (6) - 16 Niet droog gebleven tijdens het klaverjassen (3) - 17 (geen) Bondsdokter (2, Eng.) - 19 Met dit dier kun je vooruit (4) - 20 Kien zijn op goede speelkaarten (4) - 21 Is feitelijk geschonken (7)

Verticaal

1 Handig voor een luie ober (17) - 2 In de onderwereld klinkt alles doordringend (3) - 3 Politieke partij biedt leerplek tot lijstenmaker (14) - 4 Oude kastjes zijn uit de mode (6) - 6 Hole-in-one op het tennisveld (3) - 8 Uw generatie heeft even plezier gehad (10 en 3,7) - 9 Het is een farce, de toneelbelichting (14) - 10 Koe(ien) op een voetstuk plaatsen (8 en 4,4) - 18 Heerlijke rust, plek in de woestijn (4)

HISTORISCH KRUISWOORDRAADSEL - diagram

Horizontaal

1 Van oudsher een stuk buitendijks land, zoals in '... aan de Zaan' (4)
3 Wordt geflankeerd door de 'Duivelspiek' (1100 m) en 'De Twaalf Apostelen' (9) - 9 Deze Nederlandse term is terug te herleiden naar vacca (Lat.) - koepokvaccinatie (7) - 10 Tekst op het kruis van Jezus

Oplossing cryptogram februari

Horizontaal 1) Rover 6) Vliegtochtje 9) De bus missen

10) Alfahulp 11) Brand 12) Circus 14) Tortelen 15) Zitje 16) Nudist
18) Gaga 21) Story 22) Mot 23) Zat.

Verticaal 2) Vierbaansweg 3) Ritssluiting 4) Schipperen

5) Kernwapens 7) Ladelichter 8) Testbeeld 13) Inzet 17) Uit
19) AAA 20) A.M.

De winnaar van februari is Bart Hauer uit Hoofddorp.

Stuur uw oplossing van een of beide puzzels vóór 27 maart naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

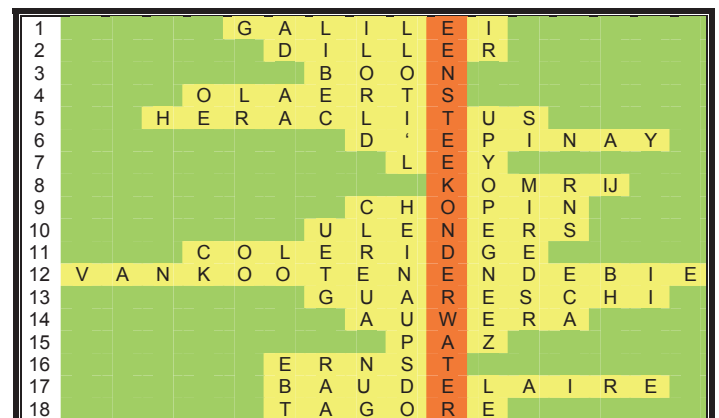
Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

(4, afk.) - 11 Mies Bouwman presenteerde in 1984 deze hulpactie (3,4,6)
- 13 Moderne scantechiek brengt binnenste van menselijk lichaam in beeld (3, afk.) - 14 Franse hors d'oeuvre dankt naam aan Latijn voor: rauw (7) - 16 Eiland in Banda Zee. In 1605 veroverd door de VOC (5) - 17 Grondlegger fenomenologie liet 40.000 pagina's tekst na. In steno (7)

Verticaal

1 Duits schilder, een van de 'Blauwe Vier', maakte goeddeels klein formaat werk (4) - 2 Hefschip... plaatste 19 september 1984 laatste pijler stormvloedkering (6) - 4 Vaas uit de Klassieke Oudheid heeft mond met oren die, verticaal, hals en romp verbinden (6) - 5 Oud-Griekse stad is o.a. beroemd om heiligdom van Asclepius (9) - 6 Zuidelijke Unie-generaal uit Amerikaanse Burgeroorlog staat bekend als de 'Slager van Kentucky' (9) - 7 Ingweonen, Istweonen en Erminonen: allen... ten tijde van keizer Augustus (8) - 8 1 minuut, - 9 seconden, 88 honderste. Goud! In het jaar van Orwell (8) - 12 Lasso met kogels aan uiteinden, o.a. gebruikt door inheemse bewoners van Patagonië (4) - 15 Duits bouwer van motorfietsen (te Stettin) uit de jaren twintig van de vorige eeuw (2, merknaam, afk.)

Oplossing citatenraadsel februari

THEO DE BUURTCONCIERGE

